

Luontomatkailu- ja majoitusopas Enontekiöön

Tino Jyränkö

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Restonomi

Opinnäytetyö

2024

Tiivistelmä

Tekijä(t) Tino Jyränkö
Tutkinto Restonomi
Opinnäytetyön nimi Luontomatkailu- ja majoitusopas Enontekiöön
Sivu- ja liitesivumäärä 26 + 16
<p>Luontomatkailu ja luontomajoittuminen on oivallinen tapa päästä yhdistämään elämys luonnon kanssa ja luomaan siitä itselle ikimuistoinen kokemus. Suomen luonto tarjoaa edellytykset monipuoliseen luontomatkailuun niin itsenäisille matkailijoille kuin yrityksille tarjoamaan matkailupalveluita. Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda ihmisläheinen Luontomatkailu- ja majoitusopas Enontekiön alueelle. Verkko-opas on rajattu Enontekiön alueeseen, koska henkilökohtaisesti se on itselleni tärkein ja mielenkiintoisin alue matkailukohteena ja Enontekiöllä on uniikki palveluiden tarjonta laajalle asiakaskunnalle.</p> <p>Opinnäytetyön muotona on toiminallinen opinnäytetyö, mikä sisältää rapottiosuuden ja oppaan. Raporttiosuus koostuu neljästä pääteemasta. Luontomatkailu ja majoitusmahdollisuudet, jossa käsitellään yleiseltä tasolta aina Suomen tasolle molempia teemoja ja vastuullisuuden näkökulmaa. Teoreettisen viitekehyksen pohjalta käsitellyssä on luontomatkailu ja kuinka nämä teemat tukevat toisiaan ja näkyvät tässä työssä. Luontomatkailu Enontekiössä teemassa käsitellään Enontekiön palveluiden tarjontaa ja hyödynnetään alueen asiantuntijalta saatua haastattelua.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena syntyy Luontomatkailu- ja majoitus verkko-opas Enontekiön alueelle. Verkko-oppaan tarkoituksena on tarjota käyttäjälle yksinkertainen ja helppolukuinen opas, missä käyttäjälle on tieto Enontekiön kohteista, siellä olevista nähtävyyksistä ja aktiviteettimahdollisuuksista. Oppaassa tuodaan esille Enontekiön majoituspalvelut uniikkeista ja luksusmajoituksista, tavallisiin mökkeihin ja hotelleihin sekä käsitellään luonnossa majoittumisen mahdollisuuksia esimerkiksi vaelluksen aikana. Vastuullisuutta ja turvallista liikkumista luonnossa käsitellään oppaassa ja se tuodaan vahvasti esille retkietiketin avulla. Opas sisältää myös omiin kokemuksiin perustuvia tarinoita ja vinkkejä.</p> <p>Enontekiö ei ole massaturismin kohde, joten se saattaa jäädä joiltain matkailijoilta kokematta. Luontomatkailu- ja majoitus opas Enontekiöön tuo tietoisuutta käyttäjille siellä olevista mahdollisuuksista ja luonnossa toimimisesta ympäristövastuullisesti. Keskustelussa asiantuntijan Enontekiön lentokentän johtajan Marko Hallan kanssa selvisi, että Enontekiön alueelta puuttuu selkeä yhdistävä tekijä, joka tarjoaisi tietoa monipuolisesti Enontekiöstä yhdessä paketissa. Tämän myötä koen oppaan tarpeelliseksi kyseiselle alueelle. Kehitysideana oppaan voisi jakaa esimerkiksi Enontekiön lentokentälle ja alueen yrityksille sekä tarvittaessa teoksen voisi kääntää englanniksi.</p>
Asiasanat Luontomatkailu, luontomajoittuminen, vastuullisuus, turvallisuus

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Luontomatkailu	3
2.1	Luontomatkailun historiaa	3
2.2	Metsähallitus vastaa Suomen luontokohteista	4
2.3	Luontoaktiviteetit Suomessa	5
2.4	Vastuullisuus	5
3	Majoitusmahdollisuudet.....	8
3.1	Majoitusmahdollisuudet Suomessa.....	10
3.2	Luontomajoittuminen.....	12
4	Case Enontekiön luontomatkailu.....	14
4.1	Ohjelma- ja elämyspalvelut sekä nähtävyydet.....	14
4.2	Majoitusmahdollisuudet.....	15
4.3	Asiantuntija Haastattelu Marko Halla	16
5	Palvelumuotoilu	18
6	Oppaan laatiminen	20
6.1	Idea ja suunnittelu	20
6.2	Suunnitelmasta oppaaksi	21
7	Pohdinta	23
8	Lähteet	25
9	Liitteet.....	29
9.1	Luontomatkailu- ja majoitusopas Enontekiöön.....	29

1 Johdanto

Luontomatkailu ja luonnossa liikkuminen ovat Suomen matkailuliiketoiminnan vahvimpia elementtejä. Suomen luonto tarjoaa erilaisia mahdollisuuksia kokea ja tutustua siihen paikallisen kulttuurin ohella. Luontomatkailun perustana on aktiviteetit luontoympäristössä ympärivuotisesti. Suosituimmat aktiviteettipalvelut, joita kansainvälisillä markkinoilla arvostetaan ovat muun muassa vaellus, kalastus, pyöräily, melonta, ratsastus ja eläintenkatseilu. Suomessa luonnosta pidetään huolta ja se näkyy suomalaisten läheisenä suhteena luontoon ja siitä saataviin hyvinvointivaikutuksiin. (Visit Finland 2018.)

Opinnäytetyöni aiheena on luontomatkailu ja majoitusopas Enontekiöön. Opinnäytetyö käsittelee luontomatkailua, luonnossa majoittumisen mahdollisuuksia, mikä majoitusmahdollisuuksien nykytilanne on ja kuinka sitä voitaisiin kehittää. Idean sain tähän aiheeseen, kun olin naapurimaa Norjassa vaihto-oppilaana ja opiskelin arktista turismia. Huomasin niin vapaa-ajalla, kuin koulun puolesta järjestettävissä luonto ja vaellustilanteissa, että Suomesta puuttuu selkeä opas juuri luonnossa majoittumiseen, siellä toimimiseen ja luontoelementtien hyödyntämiseen matkailun näkökulmasta.

Koen luontomatkailun ja luonnossa majoittumisen kasvavana trendinä Suomen lapissa, koska vaikeista korona-ajoista on päästy eteenpäin ja matkailu on palannut normaaliksi. Lapissa on myös tarjolla paljon upeaa luontoa ja kansallispuistoja, joita mielestäni voisi hyödyntää paremmin tarjoamalla selkeämpiä luontomatkailuoppaita sekä nykyaikaisia majoitusoppaita, jolloin mahdolliset uudet käyttäjät löytäisivät paremmin kohteisiin.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on luoda helppo ja lukijaystävällinen opas kaikille, jotka ovat kiinnostuneet luontomatkailusta tai luonnossa majoittumisesta. Tavoitteena on tuoda uusia mahdollisuuksia sekä koota tietoa aiheesta kohderyhmälleni eli suomalaisille luonnossa liikkuville ja siellä majoittumista harrastaville. Koen myöskin, että selkeällä oppaalla saataisiin lisättyä ja innostettua asiakaskuntaa harrastamaan enemmän luontomatkailua lapissa ja hyödyntämään sen tarjoamia mahdollisuuksia niin vaeltamisen kuin majoittumisen näkökulmasta. Opinnäytetyön verkko-opas on rajattu Enontekiön alueeseen. Tarkoituksena rajauksessani on valita koko lapin alueesta itselleni tärkein ja mielestäni potentiaalisin kohde, jotta oppaasta saadaan mahdollisimman selkeä ja ytimekäs kokonaisuus. Enontekiö valikoitu kohdealueeksi sen uniikin luonnon, monipuolisen matkailupalvelutarjonnan ja minimaalisen massaturismin perusteella.

Opinnäytetyössäni vastuullisuus on merkityksellisessä roolissa. Vastuullisuutta ja kestävää luontomatkailua käsitellään työn teoriaosuudessa laajasti eri näkökulmista. Verkko-oppaassa

vastuullisuuden näkökulma tuodaan esille huomioiden Enontekiön alueella olevien indikaattorien perusteella. Isoon rooliin nousee Luontoon.fi s.a. tuottama retkeilyetiketti, missä käsitellään luonnossa liikkumista ja toimintaa. Retkeilyetiketin tarkoituksena on antaa käyttäjälle ohjeet, kuinka toimia oikein ja edistään luonnon kestävyttä. Vastuullisuuden näkökulmasta Enontekiöllä on ainutlaatuinen luonto ja kasvisto sekä Euroopan unionin alueen ainoa alkuperäiskansa Saamelaiset ja nämä huomioidaan myös työssäni.

Tämän opinnäytetyön rakenne koostuu seitsemästä kappaleesta. Opinnäytetyö alkaa johdannosta, jonka jälkeen siirrytään tietoperustaan. Tietoperustan ensimmäisessä kappaleessa syvennytään luontomatkailuun, sen tarkoitukseen ja merkitykseen, historiaan, Metsähallituksen rooliin sekä vastuullisuuteen. Seuraavassa kappaleessa käsittelyssä on majoitusmahdollisuudet, jossa syvennytään majoituksen muotoihin kansainvälisellä ja Suomen tasolla sekä tarkastellaan luontomajoittumista. Neljännessä kappaleessa keskitytään Enontekiöön ja sen palveluihin, nähtävyyksiin, majoittumiseen sekä avataan asiantuntijan haastattelu Enontekiön lentokentän toimitusjohtajalta Marko Hallalta. Viidennessä ja tietoperustan viimeisessä kappaleessa esitellään palvelumuotoilu ja sen käyttämisen tyyli. Palvelumuotoilu viitekehyksenä produktissa tuodaan tarkemmin esille oppaan laatimisen kohdassa. kappaleessa 6 aiheena on oppaan laatiminen. Luvussa käsitellään opinnäytetyön idean ja suunnittelun syntyä, kuinka suunnittelun vaiheesta työ saadaan oppaaksi sekä miten opas toteutetaan ja julkaistaan. Viimeisessä kappaleessa pohditaan opinnäytetyön tarpeellisuutta, hyödynnettävyyttä, tarpeellisuutta, reflektoidaan tietoperustaa oppaaseen, jatkokehittämisideoita sekä muuta pohdintaa ja omaa oppimista. Opinnäytetyön lopussa esitetään työssä käytetyt lähteet sekä liitteistä löytyy työstä syntynyt verkko-opas.

2 Luontomatkailu

Tässä luvussa käsitellään luontomatkailun tarkoitusta kokonaisuudessaan ja kuinka se vaikuttaa ihmisiin ja luontoon. Lisäksi käsitellään luontomatkailua Suomessa, sen historiaa sekä Metsähallituksen roolia muun muassa luontomatkailun edistämisessä. Työssä tarkastellaan myös luontoaktiiviteettimahdollisuuksia Suomessa ja vastuullisuutta kokonaisuudessa, miten se vaikuttaa luontomatkailuun ja kuinka se tulisi huomioida.

Luontomatkailu on suosittu matkailumuoto, joka tarjoaa mahdollisuuden tutustua luonnon kauneuteen, rauhaan ja monimuotoisuuteen. Se houkuttelee vuosittain miljoonia matkailijoita eri puolilta maailmaa, jotka haluavat kokea luonnon ainutlaatuisuuden ja virkistävän vaikutuksen. Luontomatkailu tarjoaa matkailijoille mahdollisuuden rentoutua ja irrottautua arjen kiireistä ja stressistä. Se tarjoaa myös mahdollisuuden nauttia ulkoilmasta, liikkua ja harrastaa erilaisia aktiiviteetteja, kuten patikointia, melontaa, pyöräilyä ja kalastusta. Luonnon äärellä liikkuminen ja sen kauneuden ihailu voivat tuoda matkailijoille mielenrauhaa ja hyvinvointia. Luontomatkailu voi myös edistää kestävästä kehitystä ja ympäristönsuojelua. Matkailijat, jotka vierailevat luonnonvaraisissa kohteissa, voivat oppia arvostamaan ja kunnioittamaan luontoa sekä sen haavoittuvuutta. He voivat myös tukea paikallisia ympäristönsuojeluhankkeita ja kestäviä matkailualan käytäntöjä. Toiselta kannalta ajateltuna luontomatkailu voi kuitenkin aiheuttaa myös haitallisia vaikutuksia ympäristölle, kuten luonnonvarojen liikakäyttöä, roskaamista ja luonnon häiriintymistä. Siksi on tärkeää harjoittaa vastuullista matkailua ja kunnioittaa paikallisia tapoja ja kulttuuria. (Koivula, Saastamoinen 2005; Visit Finland 2018.)

Luontomatkailun suosio on kasvanut viime vuosina, ja monet matkailuyritykset tarjoavat erilaisia luontomatkailuelämyksiä ja -palveluita. On kuitenkin tärkeää valita luotettavia ja vastuullisia matkailupalveluntarjoajia, jotka huomioivat ympäristö- ja kulttuuriasiat matkailutoiminnassaan. Kaiken kaikkiaan luontomatkailu tarjoaa matkailijoille ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua luonnon kauneuteen ja monimuotoisuuteen sekä nauttia rauhasta ja hiljaisuudesta. Se voi myös edistää kestävästä kehitystä ja ympäristönsuojelua, kun sitä harjoitetaan vastuullisesti ja kunnioittavasti. (Visit Finland 2018.)

2.1 Luontomatkailun historiaa

Veijola (2023) kertoo luvussa kaksi luontomatkailun historian alkaneen Suomessa, kun Keisarinna Katariina II saapui seurueensa kanssa vuonna 1772 katsomaan Imatrankoskea. Katariina II tuloa varten, oli koskelle rakennettu kaksi huvimajaa sekä kävelytie ja tästä syntyi ensimmäinen luontomatkailukohde. Suomessa 1800-luvun alusta tunnettuja maisemakohteita, kuten Punkaharju, Koli ja Aavasaksa, alettiin kehittämään esimerkiksi rakentamalla niihin palveluita ja muuttamalla

luonnonsuojelualueiksi. Tarkoituksena oli tehdä näistä kohteista arvokkaita kulttuurikohteita, joihin houkuttelun avaimena toimisi hyvät palvelut, kauniit maisemat ja kohteiden oma historia. Suomen luontomatkailukohteiden kehittämisessä ja rakentamisessa näkyi aina vahvasti korkeatasoinen arkkitehtuuri. Imatrankoskelle ja Punkaharjun kruununpuistoon suunniteltiin ja rakennettiin koristeltuja rakennuksia ja hienosti leikattuja ja muovattuja puuleikkauksia. Vuonna 1887 Suomeen perustettiin matkailuyhdistys, mikä toimi isossa roolissa Suomen matkailun edistämässä. 1900-luvulle siirtyessä matkailuyhdistyksen johdolla uusien matkailupalveluiden ja luontomatkailukohteiden rakentaminen siirtyi vahvasti lapin alueille. Alkoi syntyä rakennuksia kansallispuistoihin, hotelleja ja kahviloita tuntureille sekä laskettelukeskuksia ympäri lapin alueita. (Veijola 2023.)

Luontomatkailussa niin kotimaisille kuin ulkomaisille matkailijoille viehätysvoimana toimii Suomen puhdas luonto, tuhannet järvet ja loputon hiljaisuus metsissä. Luontomatkailun suosion kasvaessa kävijämäärät kasvavat ja tämä tarkoittaa matkailupalvelujen tarvetta luontokohteissa ja niiden lähialueilla. Matkailijat tarvitsevat majoitusta, kuljetusta, opaspalveluita, välinevuokrausta, tapahtumia ja ruokailumahdollisuuksia. Tässä kohtaa matkailuyritykset astuvat kuvaan palvelemaan asiakkaita edellä mainituissa tarpeissa. (Konu, Tyrväinen, Pesonen, Tuulentie, Pasanen & Tuohino 2017, 36–37.)

2.2 Metsähallitus vastaa Suomen luontokohteista

Metsähallitus on vastuussa Suomen luontokohteista, kansallispuistoista ja siitä, miten toimintaa siellä voi harjoittaa. Metsähallitus tekee tiivistä yhteistyötä matkailuyritysten kanssa, jotka toimivat metsähallituksen ylläpitämällä valtion mailla ja vesistöillä. Hyväksi esimerkiksi voi nostaa Nuuksion kansallispuiston, missä toimii luontokeskus Haltia. Haltiassa on kymmenien eri yrittäjien verkosto mikä tarjoaa monipuolisen tarjonnan kaikkiin asiakkaiden tarpeisiin. Metsähallitus on asettanut tavoitteiksi tämän yhteistyön kanssa paikallistalouden tukemisen, matkailun edistämisen, yrittäjyyden vahvistamisen ja luontomatkailun kestävyden varmistamisen. (Metsähallitus s.a.)

Yrityksen aloittaessa matkailupalvelutoimintaa sekä myöhemmin toiminnan ylläpidossa, tehdään metsähallituksen kanssa yhteistyössä luonnonvarasuunnitelma, jossa määritellään minne yrityksen toiminta pyritään keskittämään. Nämä alueet ovat joko kansallispuistoja tai muita suojelualueita, mutta ne voidaan myös sijoittaa niin sanottuihin monikäyttömetsiin, jotka ovat retkeilyalueita tai virkistyshoitometsiä. Matkailuyrityksen käyttäessä valtion omistamia maita ja vesistöjä tai Metsähallituksen ylläpitämiä rakenteita ja alueita tulee yrityksen tehdä yhteistyö- ja käyttöoikeussopimus Metsähallituksen kanssa. Tämän yhteistyön myötä matkailuyritys sekä Metsähallitus takaavat, että ympäristön asiat tullaan huomioimaan tarkasti. Kaikki toiminta

luonnossa on tarkoitus järjestää niin, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa sekä kuormitusta ympäristölle. Osana yhteistyösopimusta luontomatkailun yrittäjät ovat velvollisia noudattamaan Metsähallituksen kestävä matkailun periaatteita. (Petäjistö & Shelby 2012, 12; Metsähallitus s.a.)

2.3 Luontoaktiviteetit Suomessa

Suomessa luontoaktiviteetit kulkevat käsi kädessä luontomatkailun kanssa. Luontoaktiviteettien tarkoitus on yhdistää henkilöt luonnon kanssa ja viettää siellä aikaa sekä liikkua luontoympäristössä. Luontoaktiviteettejä voidaan harrastaa sesonkikohtaisesti. Kesäsesongilla Suomessa isoimmassa suosiossa ovat vaellus, kalastus, pyöräily, patikointi, melonta, uiminen tai sup-lautailu. Talvisesongilla taas isoimman suosion saa hiihdon eri muodot ja lumikenkäily. Luontoaktiviteetit tarjoavat mahdollisuuksia koko Suomen laajuudella. Mahdollisuutena on esimerkiksi Järvi-Suomen tuhannet järvet ja loputon metsä, Saaristojen ja rannikkoalueiden meren läheisyys, Etelä-Suomen kaupunki luontoelämykset ja Lapin alueiden karu ja puhdas luonto sekä tunturiluonto. (Visit Finland 2020.)

2.4 Vastuullisuus

Jänkälä (2019) määrittelee, kuinka kestävä matkailu vaikuttaa monipuolisesti paikallisyhteisön hyvinvointiin, ottaen huomioon taloudelliset, ekologiset, sosiaaliset, kulttuuriset ja poliittiset näkökulmat. Kestävä matkailun periaatteiden mukaisesti pyritään minimoimaan matkailun kielteiset vaikutukset ja maksimoimaan positiiviset vaikutukset sekä matkailualan toimijoille että paikalliselle yhteisölle. Tämä edellyttää sujuvaa yhteistyötä muiden elinkeinojen kanssa, jotta matkailun elinvoimaisuus ja resurssit voidaan turvata pitkällä aikavälillä. Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon luonnon ja paikallisen kulttuurin erityispiirteet nykyhetkessä ja tulevaisuudessa. Matkailijoiden ostopäätöksiin vaikuttavat kestävät arvot, jotka nousevat koko ajan isompaan rooliin. Matkailijoille tärkeitä kestävä matkailun merkkejä ovat esimerkiksi vesi- ja energiatehokkuus, jätehuolto, paikallisten tuotteiden ja palveluiden käyttö, paikallinen työllistäminen, kulttuuriperinteiden suojelu sekä paikallisen väestön huomioon ottaminen. Toimiminen puhtaassa Suomen luonnossa tarjoaa yrityksille ainutlaatuisen toimintaympäristön ja kilpailuedun, mutta tuo samalla mukanaan velvollisuuden luonnon suojeluun ja säilymiseen. Tietyt kansainväliset matkanjärjestäjät edellyttävät jo nyt yhteistyökumppaneiltaan vastuullisen toiminnan suunnitelmia tai sertifikaatteja osana yhteistyösopimusta. Tulevaisuuden menestyjäksi nousee yritys, joka kykenee kommunikoimaan toimintansa ja arvojensa vastuullisuuden asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Tutkimukset osoittavat, että vastuullisesti toimivien yritysten asiakastyytyväisyys ja koettu laatu ovat korkeampia. Lisäksi yritykset voivat saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä vähentämällä energian, veden ja jätteiden kulutusta. (Jänkälä 2019, 38–40)

García-Rosell (2017) tuo esille, miten vastuullinen matkailu on prosessi, johon kuuluu useita eri vastuun näkökulmia mitä tulee ottaa huomioon, jotta päästään tavoitteeseen eli kestäväan matkailuun. Kulttuurinen vastuu tarkoittaa, että paikallinen kulttuuri ja asukkaat otetaan huomioon, heidän arvojansa kunnioitetaan sekä kulttuuriperinnöstä pidetään huolta. Matkailutoiminnan sosiaalinen vastuu merkitsee sitä, että sen tuottamat edut ja haitat jaetaan tasapuolisesti eri sidosryhmien kesken ja pyritään minimoimaan haitalliset vaikutukset paikallisyhteisöjen elämään. Matkailun taloudellinen vastuu merkitsee ensisijaisesti sitä, että matkailuliiketoiminta on taloudellisesti kannattavaa. Taloudellisesti vastuullinen matkailu edistää työllisyyttä ja taloudellista hyvinvointia alueella, kunnioittaen samalla muiden elinkeinojen toimintaa ja välttäen taloudellisen epätasa-arvon lisääntymistä. Ekologisen vastuun päätehtävänä on vähentää matkailun haitallisia ympäristövaikutuksia ja niin että, matkailutoiminta kunnioittaa luonnon kantokykyä ja uusiutumiskykyä. Matkailun poliittinen vastuullisuus vaatii oikeudenmukaisuutta tukevia päätöksiä, jotka vaikuttavat suoraan tai epäsuorasti matkailuun. Tämänlaiset päätökset ottavat huomioon myös vähemmän vaikutusvaltaisten sidosryhmien näkökulmat ja tarpeet matkailuasioissa. (García-Rosell 2017, 229–230)

Suomen luonnossa oikein toimiminen, liikkuminen ja luonnon kunnioittaminen on osa vastuullista matkailua sen käyttäjän asemasta. Luontoon.fi s.a. on luonut kaikkien saataville retkietiketin, mitä noudattamalla käyttäjä pystyy toimimaan vastuullisesti ja esimerkillisesti. Retkeilyetiketti pitää sisällään viisi tärkeää kohtaa. Ensimmäisen on luonnon kunnioittaminen, mihin sisältyy: kasviston huomioiminen, jotta niitä ei vahingoita ja tuhoa sekä luonnossa olevien kivien ja muiden luonnon irto-osien turha liikkuttaminen. Eläimiä tarkkaillen tärkeää on pitää riittävä etäisyys, jottei häiritse niiden omaa rauhaa ja aikaa sekä samalla pitää omat lemmikit kytkettynä. Toisena kohtana on luonnossa liikkuminen. Luonnossa liikkuessa tulee välttää luonnon turha kuluttaminen, mitä pystyy noudattamaan pysymällä jo valmiiksi olevilla reiteillä ja poluilla sekä ottamalla huomioon luonnossa muutkin liikkujat. Kolmas kohta on leiriytyminen. Luonnon käyttäjän tulisi selvittää etukäteen onko valitsemissa retkikohteissa sallittua leiriytyä. Leiriytyessä tulisi aina ottaa huomioon muut leiriytyjät, joka tarkoittaa, että annetaan muille rauha. Leiriytymispaikoilla tulisi välttää minkään turhan materiaalin pääsemistä luontoon, joka sinne ei kuulu. Myöskään minkäänlainen peseytyminen tai tiskaaminen vesistöissä ei ole suositeltavaa. Seuraavana kohtana on tulenteko. Tulentekoon tarvitsee aina maanomistajan luvan. Retkeillessä tulisi aina käyttää merkittyjä tulentekopaikkoja eikä tehdä omatekoisia nuotiopaikkoja. Nuotiota tehdessä, tulisi käyttää jo tarjolla olevia polttopuita eikä ikinä repiä ja rikkoa luonnossa olevaa elävää metsää. Aina ennen tulentekoa tulee varmistaa onko voimassa metsäpalovaroitus. Viimeisenä kohtana retkietiketissä on roskaton retkeily. Luontoon ei tule jättää mitään roskaa. Oikea tapa on viedä ne aina pois ja viedä

ne roskeen sekä hyvänä tapana on pitää aina pieni pussi mukana mihin pystyy ottamaan myös muutkin luonnossa olevat roskat. (Luontoon.fi s.a.)

3 Majoitusmahdollisuudet

Tässä luvussa käsitellään majoitusmahdollisuuksien tarkoitusta ja vaihtoehtoja, joita on tarjolla niin maailmanlaajuisesti kuin Suomessa. Esille tulee myös luontomajoittumisen mahdollisuudet ja minkälainen niiden tarjonta on Suomessa. Ideana kappaleessa on tuoda lukijalle tietoa, kuinka paljon kokonaisuudessaan on erilaisia majoitus vaihtoehtoja ja perusteita sille, mikä olisi oikea valita asiakkaalle.

Majoituspalvelut ovat yksi tärkeimpiä palveluita matkailuliiketoiminnassa, niin asiakkaalle kuin yritykselle. Yleensä, kun asiakas on valinnut kohteen, seuraavana edessä on sopivan majoituksen löytäminen. Majoituksen valinta tapahtuu asiakkaan tarpeiden mukaisesti esimerkiksi sen perusteella, onko asiakas etsimässä luksus- vai budjettimajoitusta, haluaako asiakas olla lähellä kaikkia palveluita vai kaukana kaikesta ja omassa rauhassa vai onko tarkoituksena viettää vain lyhyt aikainen pysähdys tai sittenkin pysyä pidemmän aikaa samassa majoituksessa. (Gizem 2023.). Majoitusyritysten tavoitteena on tarjota tarpeeksi laaja valikoima majoitusmahdollisuuksia, jotta asiakas löytää itsellensä oikein vaihtoehdon. Majoitusmuotoja ovat hotellit, hostellit, motellit, bed and breakfast, lomakeskukset, mökit, yksityiset vuokra-asunnot, uniikit majoitukset ja luontomajoitukset. (Barten 2024.)

Hotellit ovat suurin ja yleisimmin käytetty majoitusvaihtoehto. Hotellit ovat helppo vaihtoehto monille matkailijoille, sillä hotellit yleensä tarjoavat kaikki tarpeelliset palvelut kuten siivouspalvelun, internet yhteyden, ruokailumahdollisuuden, turvallisuuden ja helppokäyttöisyyden. Monet hotellit myös tarjoavat asiakkaiden käyttöön kuntosalin, kylpylän, vapaa-ajan toimintaa sekä muita tämän kaltaisia palveluita. (Barten 2024.). Hotellien tarjonta vaihtelee ja joissain maissa hotellit määritellään tähdillä 1–5. Mitä korkeampi tähtien määrä hotellilla, sitä laajempi tarjonta palveluita. Lisäksi tähtiluokitus nostaa hotellin hintaa, palveluista riippuen. Euroopassa useissa maissa on käytössä Hotrecin tähtiasteikko järjestelmä, kun taas esimerkiksi Pohjois- ja Etelä-Amerikassa käytössä on American automobile association AAA järjestelmä. Suomessa ei ole käytössä tähtiluokituksia. (Hietala 2024.)

Hostellit ovat enemmän budjettiystävällisempiä majoituskohteita. Hostelleissa palveluita jaetaan saman aikaisesti muiden asiakkaiden kanssa. Hostelleissa vaihtoehtoina on saada oma huone tai jakaa huone muiden asiakkaiden kanssa, mutta esimerkiksi pesu- ja käymälätilat, keittiö ja oleskelutilat jaetaan muiden kanssa. Asiakasryhmänä Hostelleissa on yleensä reppureissaajat, lyhyen ajan majoittajat tai opiskelijat. (Barten 2024.)

Motelli nimi tulee lyhennyksestä englannin kielestä ”motor hotel” eli motel. Motellit yleisesti

sijoitetaan teiden ja etenkin valtateiden varteen ja ne tarjoavat paljon pysäköinti alueita eli kohderyhmänä tälle majoituskohteelle toimii motoristit. Motellit ovat yleensä tasoltaan samanlaisia kuin 1–3 tähden hotellit, eli sieltä löytyy kaikki peruspalvelut. Motellit paikasta riippuen ovat kohtuullisen hintaisia. (Barten 2024.)

Bed and breakfast majoituksen on tarkoitus olla kodin läheinen yöpymispaikka, joka tarjoaa lyhyen ajan majoitusta ja tarjoilee aamupalaa. Bed and breakfast majoitukset ovat yleensä todella pieniä, mitkä tarjoavat maksimissaan 10 huonetta ja pesu- ja käymälätilat ovat kaikkien majoittujien yhteisessä käytössä. Bed and breakfast majoitusten ideana on tarjota kodinomaista majoitusta halvalla hinnalla erityisesti budjettimatkailijoille. Nämä konseptit ovat yleensä perheomistuksessa ja tämän myötä työntekijöitä näissä kohteissa määrällisesti ei montaa ole. (Grandidge 2023.)

Lomakeskukset ovat majoituskohteena hyvin samanlaisia kuin hotellit, mutta tarkoituksena on olla enemmän lomakohde, jossa tarjolla on kaikki mahdolliset palvelut yhdessä paikassa. Lomakeskuksissa pääsee kokemaan helpon irtioton arjesta, ilman isompaa suunnittelua ja sen voi jättää paikan päällä valitsemiseksi. Lomakeskukset tarjoavat monipuolisen tarjonnan ravintoloita, vapaa-ajan aktiviteettejä kuten leikkipaikkoja, keilausta, esityksiä ja esiintyjä, Urheilumahdollisuuksia esim. golf, hiihto, laskettelu ja moottorikelkkailu. Lomakeskukset ovat hyviä kohteita monille eri asiakasryhmille kuten, perheille, porukoille tai vaikka kaksin. (Ritalahti & Holmberg 2017, 48–52)

Mökit ovat suosittuja majoituskohteita, kun haluaa omaa rauhaa tai viettää yksityistä aikaa oman seurueensa kanssa. Mökit ovat yleensä luonnon lähelle rakennettuja rakennuksia, joissa asiakas toimii itsenäisesti ja omatoimisesti ruuan hankinnan ja valmistamisen, mökin lämmittämisen ja esimerkiksi saunan tai muiden mökin palveluiden käytössä. Tätä kaikkea ei tietenkään tarvitse osata ennakkoon, koska mökeistä löytyy käyttöopas. Mökeillä voidaan viettää aikaa ja nauttia sen antimista, mutta usein mökkejä rakennetaan lähelle esimerkiksi lomakeskuksia, laskettelukeskuksia tai vesistöjä, jotta tarjolla olisi ulkopuolisia aktiviteettejä. Hyviä kohderyhmiä mökkimajoitukseen ovat perheet ja kaveriporukat. (Barten 2024.)

Yksityiset vuokra-asunnot ovat normaaleja asuntoja, joita vuokrataan lyhyen ajan majoituksiksi. Vuokra-asuntoihin on järjestetty kaikki tarvittavat palvelut, kuten lakanat, peitot, tyyny, tarjolla on normaalin asunnon palvelut keittiöstä vessaan. Vuokra-asuntojen majoitukseen saattaa kuulua loppusiivous tai siitä voi joutua maksamaan lisähintaa, mutta asunnon siivous ja kunnossapito voi olla asiakkaankin vastuulla. Tämä majoitusmuoto on todella suosittu työmatkailijoille, mutta sitä käyttävät myös perheet tai ystävät matkustaessaan. Yleensä yksityiset vuokra-asunnot ovat myös

halvempi vaihtoehto, kuin esimerkiksi hotellit. (Barten 2024.)

Uniikit majoitukset ovat yleisesti luksus vaihtoehtoja esimerkiksi mökeistä. Uniikit majoitukset voivat olla esimerkiksi, puumökkejä, igluja tai lasimökkejä. Näissä majoituksissa on tarkoitus tarjota asiakkaalle korkea laatuinen kokemus kaikin puolin. Majoitukset itsessään ovat jo uniikkeja, mutta niissä tarjotaan myös esimerkiksi vaatetusta, peseytymis- ja hygienia tarvikkeet, juoma ja maistiasia tarjoilua kohdemaan herkuista. Uniikit majoitukset tarjoavat usein myös kuljetusmahdollisuuden asiakkaille ja vastaanotto rakennuksesta löytyy tarjonta Ala carte-ravintoloita ja kylpylämahdollisuuksia. Näissä majoituksissa keskitytään todella tarkasti suunnitteluun ja miltä ne näyttävät tyyliltään. Yleisesti uniikit majoitukset ovat hinnaltaan kalliita ja tämä rajaa asiakaskuntaa jonkin verran (Barten 2024).

3.1 Majoitusmahdollisuudet Suomessa

Suomen majoituspalvelut sijoittuvat usein luontoon tai sen välittömään läheisyyteen. Perusteena tälle on saada majoituskohde mahdollisimman lähelle esimerkiksi mahdollista luontokohdetta, aktiviteettikohdetta tai ulkoilumahdollisuutta. (Petäjäistö & Shelby 2012, 23.) Suomessa matkailijoiden etsimät majoitukset yleisimmin ovat Pohjoisessa talviaikaan, jotta olisi mahdollisuus nähdä revontulet, kaupungeissa hotellit, jotta liikkuminen ja välimatkat olisivat lyhyet kohteessa tai sitten suomalainen kesämökki järven rannalta ja saunalla. Lapissa majoituspalveluiden tarjonta on erilaista ja laajempaa kuin muualla Suomessa. Lappi toimii suomalaisen matkailun vetonaulana tällä hetkellä. Lapin uniikit majoitusmahdollisuudet ja sen ympärillä olevat palvelut ja aktiviteetit tekevät siitä koko ajan enemmän suosittua kohteena. (Visit Finland 2024 a.)

Suomen majoitustarjonta poikkeaa hieman verrattuna muihin maihin. Suomessa majoitusmuotoina on hotellit ja hostellit, luksus ja uniikit majoitukset, mökit ja tuvat, bed and breakfast, leirintäalueet ja luksusteltiläily, pienhotellit sekä kylpylähotellit. Hotellit ja hostellit eivät Suomessa eroa toisistaan eikä niitä erotella niin paljon kuin esimerkiksi muualla maailmassa. Hotellien ja hostellien tarjonta vaihtelee Suomessa asiakkaan tarpeen mukaan. Oli sitten tarpeena normaali hotellihuone pienellä budjetilla taikka upea sviitti parhaalta paikalta, vaihtoehtoja löytyy. Hotellityyppinä tarjolla on esimerkiksi paikalliset pienemmät hotellit, perheomistuksissa olevat hotellit tai suuret globaalit hotelliketjut. (Visit Finland 2024 a.)

Luksus- ja uniikit majoitukset toimivat oikeana vetonaulana etenkin Suomen Lapissa matkailijoille. Luksusmajoituksissa esimerkeiksi voisi nostaa yksityiset mökit, jossa tilaa on useammalle kymmenelle henkilölle. Tunturien päällä sijaitsevista mökeistä löytyy saunat, porealtaat, moderni

sisustus ja mökiltä pääsee suoraan laskettelemaan rinteisiin. Toinen hyvä esimerkki on luksuskattohuoneistot. Näiden sijainti on yleensä keskellä kaikkia mahdollisia palveluita, kuten ravintolat, aktiviteetit, kaupat ja yökerhot. Kattohuoneistoista löytyy kaikki nykyaikainen teknologia älylaitteista äänentoistoon ja yleisimmin saunat sekä kylpy- tai poreammeet. (Visit Finland 2024 a.)

Uniikit majoitukset on suunniteltu tarjoamaan omaa rauhaa, luonnon keskelle upeasti suunniteltuihin rakennuksiin. Uniikkeja majoitusmahdollisuuksia on esimerkiksi arktiset puumökit, lasi-iglut ja -mökit. kaikkia yhdistää suuret ikkunat tai koko rakennus on tehty kokonaan lasista, mikä tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden katsella mökistä luontoa ja sen tarjontaa kuten revontulia kellon ympäri. Jäähotellit ja lumi-iglut ovat hieman erilaisempi majoituskokemus, missä asiakas pääsee yöpymään lähes oikeissa ulko-olosuhteissa ja kokemaan niin sanotun kerran elämässä-kokemuksen. Luksus- ja uniikkeja majoituksissa yhdistävä tekijä on se, että ne ovat yleisesti hintavia majoituksia ja tämä matkailijan olisi hyvä huomioida jo matkaa suunnitellessa. (Visit Finland 2024 b.)

Suomessa mökit ja huvilat tarjoavat mahdollisuuden erilaisiin mökkielämyksiin. Moderneissa ja täysin varustelluissa majoituksissa voi nauttia kaikista mukavuuksista, kun taas eristäytyneissä ja omavaraisissa kohteissa voi kokea luonnonläheisyyden ja rauhan. Mökit ja huvilat sijaitsevat usein vesistöjen läheisyydessä, mikä tarjoaa upeita maisemia ja mahdollisuuksia erilaisiin vesiharrastuksiin. Tämä tekee niistä ihanteellisen paikan rentoutumiseen ja voimien keräämiseen. (Visit Finland 2024 a.)

Bed and breakfast majoituksia löytyy Suomesta vähän pienemmistä ja syrjäisemmistä kaupungeista ja kunnista. Suomessa B&B:n tarkoituksena on luoda asiakkaalle pieni maistiaisen paikallista kulttuuria, kotoisissa majoitus olosuhteissa ja aamulla tarjota perinteinen aamiainen. (Visit Finland 2024 a.)

Leirintämajoitus on Suomessa erittäin suosittua ja siihen on myös loistavat mahdollisuudet. Ympäri Suomea on tarjolla paljon leirintäalueita monipuolisilla palveluilla ja sijainnin matkailija pystyy valitsemaan esimerkiksi sen mukaan, haluaako olla vesistön, metsän vai kaupungin lähistöllä. (Joutsenmaa s.a.). Suomessa kehitetty konsepti ja yritys Best Park on tuonut matkailuautoiluun uuden majoitustyyppin. Best Parkin ideana on olla helposti saavutettava kohde, mikä on aina varattavissa etukäteen ja sähköisesti, sieltä löytyy tarvittavat palvelut, kuten vesipiste, käymälät sekä jätevesien tyhjennyspisteet. Osa näistä majoituspaikoista tarjoaa myös esimerkiksi saunomismahdollisuuden. (Bestpark s.a.). Glamping on taas vähän nousevampi majoitus trendi Suomessa. Glamping mahdollisuuksia voi olla esimerkiksi hienostuneempi telttailuelämys tai

Helsingistä löytyvä Nolla-mökki, joka on Isosaareen rakennettu ekologinen glamping mökki. Nämä ovat vastuullisesti rakennettuja mökkejä, mitkä tarjoavat erityisen kokemuksen meren keskellä. Nolla-mökkiä käyttäessä palveluun sisältyy myös venekuljetus saareen ja takaisin. (Outdoorfamily. 2023.)

Pienhotellimajoitukset Suomessa ovat historiallisempia rakennuksia tai esimerkiksi kartanoita. Pienhotellit voivat olla joko yksityisomistuksessa tai jonkun yrityksen tai valtion omistuksessa. Pienhotelleja löytyy ympäri Suomea ja ne ovat matkailijoille, jotka etsivät eleganttia, modernia ja vähän historiallisempaa majoituspaikkaa. (Visit Finland 2024 a.)

Kylpylähotellit on yleisesti ainakin suomalaisten suosiossa ollut majoitusvaihtoehto jo vuosien ajan. Suomessa kylpylähotelleissa on laaja tarjonta ja valikoima, suurin osa on kohdistettu perheystävällisiksi, mutta tarjolla on myös esimerkiksi aikuisten kylpylähotelleja. Tarjonnasta löytyy monenlaisia saunoja, uima-altaita, hoito- ja porealtaita sekä etenkin aikuisten kylpyläistä baareja tai hierontapalveluita. Kylpylähotelleihin on yleensä myös liitetty aktiviteettipalvelut, kuten keilaus, elokuvateatteri tai leikkipaikkoja sekä ravintoloita on tarjolla muutama vaihtoehto. (Visit Finland 2024 a.)

3.2 Luontomajoittuminen

Luontomajoittuminen on edullisin ja etenkin vaeltajien ja retkeilijöiden suosima majoittumistapa. Yleisin muoto luontomajoittumisesta on leirintäalueet. Leirintäalueilta löytyy telttailumahdollisuuksia ja yleiset perusmukavuudet kuten vessat, vesipiste ja nuotiopaikat. Retkeilymajat ja vuokratuvat ovat vaelluksien yhteydessä suosituin majoittumistyyli. Retkeilymajat ovat yleensä kotia, tupia tai autiotupia retkeilyreiteillä ja kansallispuistoissa. Majoitukset ovat yleensä ilmaisia ja kenen vain käytettävissä. Vuokratuvat voivat olla vähän hienostuneempia vaihtoehtoja tuvista ja kodista, mutta yhtä lailla ne sijaiset samoille alueilla kuin retkeilymajat, mutta vuokratuvat ovat maksullisia. (Metsähallitus s.a. b.)

Metsähallitus s.a. kertoo, että heidän omistamillaan mailla on tarjolla majoittumismahdollisuuksia. Vaihtoehtoina on joko maksuttomia tupia tai maksullisia tupia ja vuokratukennuksia.

Metsähallituksen mailta löytyy myös leirintäalueita, mutta ne ovat yleisesti vuokrattu yksityisten yrittäjien käyttöön. Maksuttomat tuvat sijaiset vaellusreiteillä. Yleisimmin maksuttomat yön yli majoitukset ovat autiotupia. Metsähallituksen alueilta löytyy myös avoimia tupia, kammioita ja hirsikotia, jotka ovat yleisesti tarkoitettu taukopaikoiksi ja päivän ajaksi levähdys pisteiksi, mutta tilanteen vaatiessa niissä voi yöpyä. Maksullisia ja varattavissa olevia majoitusvaihtoehtoja

käyttäessä asiakas saa varman yöpymispaikan. Maksuttomissa tuvissa riskinä on, että se on jo täynnä käyttäjiä. Maksulliset tuvat ovat yleisesti tarkoitettu lyhytaikaiseen majoittumiseen. Varaustuvista ja kammeista pystyy varaamaan petipaikan, kun taas vuokratuvan saa varattua kokonaan käyttäjälle itselleen. Varattavissa olevat vuokrarakennukset ovat iso kokoisia, ja niihin mahtuu yleensä isompi määrä henkilöitä. Vuokrakämpät ovat myös tarkoitettu lyhytaikaiseen majoittumiseen. (Metsähallitus s.a. b.)

4 Case Enontekiön luontomatkailu

Enontekiö on Suomen lapin käsivarressa sijaitseva luonnon ihmeiden koti. Enontekiö on suurtunturien kotipaikka, missä kesäisin pääsee kokemaan yöttömiä öitä, kun aurinko ei laske ollenkaan ja talvisin pääsee pimeältä taivaalta ihailemaan revontulia. Enontekiössä tarjontaa löytyy erilaisiin tarpeisiin oli sitten tarkoituksena vaeltaa ylös tuntureita tai läpi erämaita, päästä kalastamaan Kilpisjärvelle tai Enontekiön alueen joille sekä tunturijärville. Luonnossa pääsee vapaasti liikkumaan niin suksilla kuin lumikengillä lisäksi mahdollisuuksia on myös ajaa esimerkiksi moottorikelkoilla. Majoittumiseen on tarjolla monipuolisia vaihtoehtoja, kuten eritasoiset mökit, kodikkaat hotellihuoneet tai huoneistot tunturien vieressä. Enontekiöön pääset matkustamaan lentämällä Kittilän lentokentälle, josta tie eteenpäin käy bussilla, vuokra-autolla ja taksilla. Junalla pääsee taas Kolariin tai Rovaniemelle, josta jatkoyhteytenä toimii linja-auto. Myös kaukobusseilla pääsee lähikaupunkeihin sekä omalla autolla pääsee valtatie 21 pitkin. (Lapland.fi s.a.)

4.1 Ohjelma- ja elämyspalvelut sekä nähtävyydet

Enontekiölapland.com s.a. mukaan, vaeltamiseen ja patikoitiin tarjolla, on upeaa luontoa, tuntureita ja erämaita, mistä löytyy upeita reittivaihtoehtoja. Suosituimmat tunturit ovat Saana, joka sijaitsee Kilpisjärven kylän vieressä sekä Halti, joka taas on osa Skandien vuoristoa ja sijaitsee sekä Suomen että Norjan puolella. Erämaista suosituimmat kohteet ovat käsivarren erämaa-alue, Tarvantovaaran erämaa-alue ja Pöyrisjärven erämaa-alue. Vaellusreittien tarjonta vaihtelee muutaman kilometrin luontoreiteistä kymmenien kilometrien reitteihin. Reitit sijoittuvat suurimmaksi osaksi Hetan, Kilpisjärven ja Yli-Kyrön alueille. Suosituin reitti Enontekiön alueella on Kalottireitti, joka on 108 kilometriä pitkä. Se kulkee Suomen läpi Norjan puolelle ja tarjoilee upeat ylänkömaisemat, vesiputouksia ja antaa kokeneemmallekin vaeltajalle uutta haastetta. Toinen suosiossa oleva tunnettu reitti on ikoninen Hetta-Pallas. Tämä reitti kulkee läpi avotunturien ja reitillä on suuria korkeuseroja, jotka tekevät reitistä haastavamman. (Enontekiölapland.com s.a.)

Enontekiössä on tarjolla lukuisia ohjelmalveluyrittäjiä, jotka tarjoavat niin ohjattuja elämyksiä ammattitaidolla kuin mahdollisuuksia lähteä itse kokemaan ne. Vaihtoehtoina on esimerkiksi patikointi, pyöräily, revontulien katselu, koiravaljakoilla ajaminen, moottorikelkkailu, melominen, vapaalaskeminen, kalastus ja metsästys. Mahdollisuutena on myös lähteä tutustumaan saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon opastetusti, joka tarjoaa vastuullisen kokemuksen ja uutta tietoa. Enontekiössä on oiva mahdollisuus päästä tutustumaan suomalaiseen ja etenkin lapin paikalliseen ruokakulttuuriin. Paikalliset yritykset tarjoavat erilaisia retkiä, kursseja ja luontoruokailumahdollisuuksia, missä pääsee maistamaan ja itse valmistamaan ruokaa. (Enontekiölapland.com s.a.)

Nähtävyyksiä Enontekiöstä löytyy hieman erityisemmistä kohteista, upeisiin maisemiin sekä historiallisiin ja kulttuurisiin nähtävyyksiin. Suosituimpia näistä ovat Kolmen valtakunnan rajapyykki, mikä sijaitsee Mallan luonnonpuistossa. Rajapylkillä yhdistyvät Suomen, Norjan ja Ruotsin rajat ja tämä antaa uniikin mahdollisuuden päästä käymään kolmessa eri maassa muutamalla askeleella. Muotkatakka on levähdyspaikka valtatie 21:llä, mikä on merkittävä nähtävyys sillä siitä näköalat Kilpisjärvelle ja Norjan vuorille ovat upeat. Levähdyspaikka on myös Suomen maanteiden korkein kohta. Enontekiön kirkko on yksi Suomen kauneimpia ja Museovirasto on määritellyt sen merkittäväksi rakennukseksi kulttuuriympäristössä. Historiallisista kohteista Enontekiön kotiseutumuseo ja Sturmbock-Järämän linnoitusalue vievät historiassa todella taaksepäin ja tarjoavat siitä kiinnostuneille mahtavan kokemuksen. Saamelaiskulttuuriin tutustuminen tuo matkailijoille täysin erilaisen kokemuksen nähdä läheltä, kuinka saamelaisten perinteet ja kulttuuri ovat edelleen täysissä voimissaan. (Enontekiölapland.com s.a.)

4.2 Majoitusmahdollisuudet

Enontekiön alueella majoituspalvelut tarjoavat vaihtoehtoja erilaisiin hotelleihin, mökkeihin ja huoneistoihin, uniikkeihin elämismajoituksiin, caravan- ja leirintäalueisiin ja luontomajoittumiseen. Majoitusmahdollisuuksien monipuolisuus antaa asiakkaille mahdollisuuden valita jokaiselle sopivan majoituksen tilanteeseen ja budjettiin sopien. (Enontekiölapland.com s.a.)

Hotellimajoituksia Enontekiöstä löytyy useita erilaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin liittyen. Normaaleita hotelleita tarjolla on esimerkiksi Santa's Hotel Rakka, joka tarjoaa asiakkaille 42 design-hotelli tyyliin rakennettua ja hyvin varustettua hotellihuonetta, josta upeat näköalat tunturi- ja järvimaisemiin sekä uniikin näköalaravintolan. (Santas hotels s.a.). Lapland Hotels ketjuun kuuluva Hetta on luontoaktiiviteettejä suosivien matkailijoiden hotellimahdollisuus Ounasjärven rannalla. Hotellista löytyy lähes 50 huoneiston tarjonta majoitusvaihtoehtoja sekä saunaosasto, uima-allas ja ravintola. (Laplandhotels s.a.). Cahkal Hotel on Boutique tyylinen hotellikompleksi, mistä löytyy useita eri huoneisto vaihtoehtoja ja ravintola. Hotelli sijaitsee aivan luonnon sydämessä ja tarjoaa mahdollisuuden yhdistää luontoseikkailut luksusmajoituksen ja palveluiden kanssa. (Cahkal hotel s.a.). Enontekiön majoitustoiminnassa isossa arvossa ovat olleet jo vuosikymmenien ajan majatalohotellit. Lapin vanhin matkailun perheyrittäjä Hetan majatalohotelli on palvellut matkailijoita jo vuodesta 1924 lähtien. Tarjolla on majoitusta hotelli- ja majatalontyyllisiä vaihtoehtoja, kota, kuntosali, jokapäiväinen sauna ja noutopöytä ruokailumahdollisuutena. (Hetanmajatalo s.a.). Hotelli Jussan Tupa tarjoaa perinteisen lappilaisen majoitustyylin, josta löytyy 32 huonetta, kaksi saunaa, uima-allas sekä tilausauna. Hotelliilta löytyy myös suuri ravintola, joka tarjoaa aitoja lapin ruokamakuja sekä vaihtoehtoisesti ruokaa myös kansainväliseen makuun. (Jussantupa s.a.) Hetan kota on erikoistunut tarjoamaan kodinomaisia majoituksia, huoneissa, huoneistoissa sekä

Ounasjärven rannasta löytyvistä mökeissä. Tarjolla on yksilöllisiä tai jaettavia hostellityyppisiä majoitusmahdollisuuksia. Hetan kodassa on tarjolla sauna ja uimismahdollisuus sekä se sijaitsee kansallispuistojen ja erämaa-alueiden läheisyydessä. (Hetankota s.a.)

Enentekiolapland.com s.a. mukaan, Enontekiö tarjoaa mökki ja huoneisto majoituksia sekä uniikkeja elämismajoituksia, joissa matkailijat saavat valita yöpymisen keskellä erämaata omassa hiljaisuudessa tai majoittua johonkin lähemmäksi kyläkeskuksiin. Oli sitten matkailijan intohimona yksinkertainen ja perinteinen mökki tai ylellinen täysin varusteltu huoneisto valintoja löytyy moneen makuun.

Matkailijoita majoittavat esimerkiksi, Saivaara mökit, joka on perheyritys miltä löytyy valikoima kuuden, viiden ja kahden hengen mökkeihin. Mökit tarjoavat joko vuoristo- tai järvinäkymät ja kaikista mökeistä löytyy takka, sauna ja tarvittava kalusto ja astiasto ruuan laittoon.

(Saivaaramökit.fi s.a.). Kilpisjärven retkeilykeskus löytyy aivan Saana tunturin juurelta ja se omaa laajan palvelutarjonnan majoittumiseen. Alueelta löytyy erikokoisia mökkejä, huoneistoja sekä hostellihuoneita. (Kilpisjärvenretkeilykeskus.fi s.a.). Pienemmällä budjetilla majoitusta etsiessä Majatalo Haltinmaa puolestaan tarjoaa ympärivuotisen ja edullisen majoituspaikan. Haltinmaalta löytyy majoitukseksi mökkejä 1–6 hengelle, hostellihuoneita ja saunallisia huoneistoja.

(Haltinmaa.fi s.a.).

Asiakkaan etsiessä uniikkia tai hieman luksusta majoitusta Tundrea tarjoaa tähän loistavan valikoiman. Tundreassa matkailija pystyy valitsemaan yöpaikaksi lasi-iglun, suurilla ikkunoilla luontoon katsovan tsahkalsviitin, tai mökkejä sekä huoneistoja laajasta valikoimasta. (Tundrea.com s.a.). Arctic Land Adventure yhdistää luksusmajoittumiseen porotilan ja saamelaisen kulttuuriympäristön. Tarjonnasta löytyy neljä lasi-iglua, joista on ennennäkemättömät maisemat sekä kuusi hirsimökkiä erämaan helmassa, mutta silti kylän läheisyydessä.

(Arcticlandadventure.com s.a.). Vilu Arctic Experience tarjoaa uniikkeja kokemuksia etsiville luksustellettäilyn luonnon sydäimestä. Teltat sijaiset täydellisessä yksinäisyydessä ja hiljaisuudessa. (Viluexperience.com s.a.)

4.3 Asiantuntija Haastattelu Marko Halla

Mikä on työkuvasi? Enontekiön lentokentän toimitusjohtaja, työtehtäviin kuuluu esimerkiksi myynti ja markkinointi, tuotekehitys ja henkilöstöjohtaminen.

Mikä on kokemuksesi matkailualasta ylipäätänsä? Ennen lentokentällä toimitusjohtajana aloittamista juuri suorittanut ilmailualan maisteritutkinnon Lontoossa. Pitkä ilmailualan kokemus erityötehtävistä, kuten lentoyhtiöissä, lentokonekorjaamoissa ja muutosjohtamisprojekteissa. Aloittaessaan työt Enontekiössä, kytkettiin heti matkailun yhteismarkkinoinnin ryhmään

asiantuntijajäseneksi ja Muonion matkailun ryhmään. Toiminut edustajana matkamessuilla, erämessuilla ja rootsmessuilla Enontekiön alueelle.

Miksi valita Enontekiö matkustus kohteeksi? Enontekiö on erilainen, siellä ei ole massaturismia lainkaan, se on erämaa-alue. Se on myös poikkeuksellinen ainoa käsivarsi suomessa, joka jakaa rajan Norjan ja Ruotsin kanssa. 80 % Suomen tuntureista sijaitsevat Enontekiön alueella mukaan lukien Suomen ainoat yli kilometrin korkuiset huiput. Saamelaisalue, porotalous, aitoutta, mitä ei niin helpolla löydä muualta.

Minkälainen on asiakas kunta Enontekiössä ja onko enemmän kotimaisia vai ulkomaalaisia matkailijoita? Molempia matkailijoita tulee, enemmän kotimaalaisia. Rajaa kävijäkunnan erilaiseksi ei sovellu massaturisteille, eikä hyvin helppoja ratkaisuja etsiessä. Sopii sellaisille, jotka etsivät aitoja lappikokemuksia. Merkittävät sesonki ajat, kaamos, ruska, jouluku, uv, hiihtoloma, pääsiäinen, vappu vaikuttavat kävijöihin.

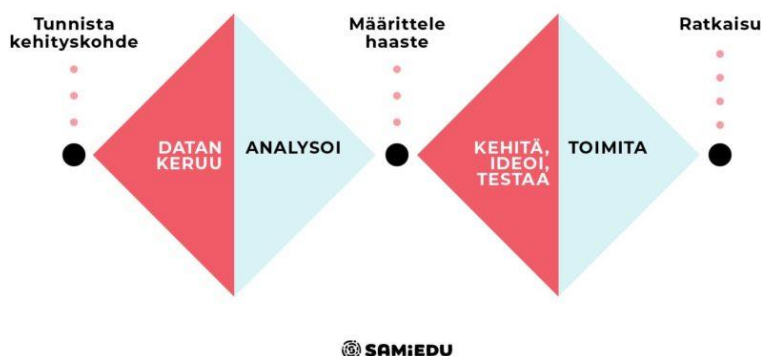
Minkälaisia kehitysehdotuksia ja tulevaisuuden suunnitelmia Enontekiössä? Merkittävä tekijä mikä puuttuu, on alueellisen vaikuttavuuden mittari ja tutkimus mikä on lentoaseman vaikutus aluetalouteen. Tarvitaan mittareita, joilla voidaan tahoille näyttää matkailutuotteen suoravaikutus rajatulla otannalla. Yritetty tuottaa matkailunyhteismarkkinointia 20 vuotta, mutta ei ole onnistunut. Rootsmessuilla 2024 tuli selkeäksi, että tarvetta on lentoasemalle ja jopa suuret lentoyhtiöt Lufthansa ovat kiinnostuneita Enontekiöstä kohteena, mutta ei ole järjestäjää markkinoimaan ja tarjoamaan palveluita. Matkanjärjestäjä puuttuu Enontekiöstä, joka pistäisi palvelut yhteen ja toimisi perinteisenä matkatoimistona, joka myy palvelutarjontaa eteenpäin. Tämä täytyisi perustaa, vaikka yrittäjien välillä saattaa olla kinaa ja riitaa. Uskoo nähneensä mahdollisuuden toteuttaa osakeyhtiönä. Enontekiön ihmiset kokevat, että matkailu ei voi kehittyä koska majoituspaikat puuttuvat, todellisuudessa täyttöaste onkin 25 % vuoden ajalta. Pitäisi keskittyä myymään mitä on jo ennen, kun aletaan kehittämään jotain uutta mitä ei ole.

5 Palvelumuotoilu

Tässä luvussa käsitellään palvelumuotoilun tarkoitusta yleisesti ja palvelumuotoilun prosessityyliä. Palvelumuotoilun osuutta ja merkitystä tähän opinnäytetyöhön käsitellään oppaan laatiminen ja pohdinta luvuissa ja tarjota viitekehys myöhemmin työssä esitellylle luontomatkailuoppaalle.

Tuulaniemi (2011) kertoo kirjassaan, kuinka palvelumuotoilu ei ole tarkemmin määritelty tai rajattu osaamisalue vaan enemmänkin ajatustapa, prosessi ja työkalu. Tarkoituksena on muodostaa ajatusmalli, joka käyttää useita eri osaamisalueita kuten muotoilua, johtamista ja tieteitä, minkä avulla voidaan kehittää menestyviä palveluita. Palvelumuotoilussa tärkeimmässä roolissa on asiakas. Palvelua ei ole olemassa, jos ei ole asiakasta kuluttumassa sitä. Myös asiakaspalvelijoiden läsnäolo ja toiminta ovat keskeisiä palvelukokemuksen kannalta. Asiakkaat ja palvelun työntekijät yhdessä muovaavat palvelukokemuksesta kokonaisvaltaisen. Vuorovaikutus palveluntarjoajan ja asiakkaan välillä on tärkeässä roolissa palvelukokemuksen rakentumisessa. On siis tärkeä ottaa huomioon asiakkaiden tarpeet, odotukset ja arvot palvelua luodessa. (Tuulaniemi 2011, 57–72.)

Palvelumuotoilun yleinen prosessityyli on tuplatimatti-malli, jonka tarkoituksena on erottaa kehityskohteen ja ongelman määrittelyn sen kehittämisen ja toteuttamisesta. Menetelmän ideana ei ole edetä suoraan ongelmasta ratkaisuun, vaan ideoinnin ja testaamisen vaiheista palataan takaisin ongelma määrittelyyn, kunnes kehitettävänä oleva kohde tai aihe on valmis. Ihmisen luonteisena piirteenä on ongelman ratkaisu heti tilanteessa, kun se tulee esiin. Palvelumuotoilussa tärkeää on osata erottaa ongelman käsittely ratkaisun hakemisesta. Tuplatimantti mallilla pyritään ohjaamaan ensin ongelman kartoittamiseen perinpohjaisesti ja sen jälkeen siirrytään vaiheeseen hakemaan ratkaisuja ja tunnistamaan mikä oikeasti ongelma on. (Pamu 2024.)

Kuva 1 tuplatimantti-malli (Pamu 2024.)

6 Oppaan laatiminen

6.1 Idea ja suunnittelu

Idea Luontomatkailu- ja majoitus oppaan luomiseen syntyi, sillä olen itse vaelluksen ja kalastuksen harrastaja. Aloin pohtimaan syitä, miksi valitsen Naapurimaa Norjan kohteeksi ennemmin kuin Suomen lapin alueiden. Pohdin, että eikö olemassa ole tarpeeksi informaatiota asiasta vai enkö vain osaa etsiä oikeista paikoista. Toinen taustalla vaikuttava tekijä oli, opintovaihtoni Pohjois-Norjan Altassa, joka mahdollisesti vaikutti omaan näkökulmaani. Tuntui että Altassa kaikki tieto, taito ja neuvonta oli tehty todella helposti saatavaksi. Pohdinnan jälkeen tulin tulokseen, että mahdollisesti myös muut matkailijat näkevät asian samalta kannalta ja ryhdyin selvittämään asiaa.

Suunnitteluprosessi alkoi, kun siirryin tutkimaan Facebookin vaellus- sekä kalastusryhmiä. Lopputuloksena näiden ryhmien keskustelut, kuvat ja kommentit liittyivät yhä useammin Norjan puolelle tehtäviin reissuihin kuin Suomen Lappiin. Seuraavaksi aloitin tutkimaan olemassa olevia oppaita, erilaisia artikkeleita ja verkkolähteitä liittyen ylipäättänsä Luontomatkailuun ja sen tarjoaviin palveluihin ja mahdollisuuksiin. Selkeitä oppaita ei aiheeseeni liittyen löytynyt suoraan löytynyt, joten päätin Luontomatkailu- ja majoitusoppaan lappiin olevan aiheeni opinnäytetyöhöni. Aloitin lisä perehtymisen ja tutkimuksen luontomatkailusta ja sen majoitus mahdollisuuksista lapissa ja totesin, että tietoa ja palveluita on tarjolla lähestulkoon rajattomasti, mutta oikeastaan niin paljon että oppaastani ei saisi järkevää lapin alueen laajuuden takia. Päädyin pohtimaan rajausta alueeseen ja mietin, että itselleni kaikista tärkein ja myös kiinnostavin alue on Enontekiö. Tämän jälkeen opinnäytetyökseni lukittui Luontomatkailu- ja majoitusopas Enontekiöön.

Kohderyhmäksi valitsin suomalaiset lapin luontomatkailusta ja majoittumisesta kiinnostuneet. Prosessin edetessä, aiheen alue rajautui lapista Enontekiöön. Kohderyhmäni valintaan vaikuttavana tekijänä oli se, että oma lähipiirini sekä sosiaalisessa mediassa olevat ryhmät mihin itse kuulun suosivat naapurimaitamme kohteiksi. Tarkoitukseni olisi tehdä muutos tähän asiaan ja saada lisää matkailijoita Enontekiön alueelle.

Oppaan suunnittelussa päätin jo alkumetreillä, että haluan siitä yksinkertaisen ja helposti lähestyttävän. Näiden toteuttamiseen oppaassa olevan tiedon pitäisi olla helposti ymmärrettävää ja teemojen tulisi olla mielenkiintoisia. Pääteemoiksi valitsin Luontomatkailun, majoitusmahdollisuudet, vastuullisuuden ja turvallisuuden. Oppaaseen halusin tuoda myös esiin omia kokemuksia ja vinkkejä luontomatkailusta. Oppaan ulkoasun löysin jo alkumetreillä työtäni suunnitellessa, ulkomuodon mallina oli selkeä valkoinen pohja mihin halusin tuoda luonnon

vihreyttä fonttien värillä sekä kuvaefekteillä. Alusta alkaen itselleni oli selkeää, että haluan tuoda myös paljon kuvia omista luontokokemuksista.

6.2 Suunnitelmasta oppaaksi

Suunnitteluvaiheen jälkeen siirryin tiedon keräämisen ja tietoperustan rakentamiseen, sillä olin jo päättänyt käsiteltävät teemat. Aloitin tiedon hankinnan perehtymällä aiheisiin liittyvillä artikkeleilla, julkaisuilla, kirjoilla ja sivustoilla. Tämän avulla sain tietoa itselleni, että mistä aiheista löytyy enemmän ja mistä vähemmän. Perehdyin laaja-alaisesti myös kohdealueeni Enontekiön ulkopuolelle tietoa hankkiessa, jotta saisin mahdollisimman paljon tietoa myös yleisellä tasolla. Suurin osa tuoreista läheistä löytyi verkosta.

Otsikoiden määrittelemisen oli omaa työskentelyäni helpottava prosessi. Saatuani selkeät otsikot ja alaotsikot kappaleille, pystyin tietoa hankkiessani lisäilemään kappaleiden alle hyödyllisiä lähteitä, ideoita ja lauseita, jotka helpottivat kappaleiden kirjoitusvaiheessa. Otsikoiden nimeämisen niin, että ne kuvaisivat teeman sisältöä mahdollisimman hyvin.

Kerättyäni tarpeeksi tietoa ja muistiinpanoja aloitin oppaan kirjoitusprosessin. Tarkoituksena oli pitää sivut tiiviinä ja helppolukuisina, jotta lukijan kiinnostus pysyisi koko oppaan ajan. Oppaassa teemat etenevät mahdollisimman samassa järjestyksessä kuin tietoperusta, koska silloin asioiden muistaminen ja tiedonhaku pysyisivät selkeinä. Kirjoittaessani opasta halusin pitää sivujen tekstin määrän maksimissaan yhdessä sivussa. Näin lukija pysyy aiheiden mukana sekä oppaaseen saa myös helposti lisättyä kuvia, kun sivut eivät ole liian täynnä tekstiä.

Oppaan aiheen rajauksen tehtyäni Enontekiön alueeseen oli itselleni selvää, että pidän oppaan informaation pelkästään rajatussa alueessa, vaikka tietoa olin hankkinut laajemmaltakin kannalta. Tällä tavalla oppaan aihepiiri pysyi selkeänä ja teeman mukaisena. Haasteellisuutena tuli esimerkiksi vastuullisuuden rajaaminen osuvaksi Enontekiössä vaikuttaviin asioihin. Aiheena vastuullisuus oli yksi pääteemoista ja siitä tietoperustaa löytyi loputtomiin asti, mutta päätin pysyä lyhyenä ja ytimekkäänä.

Asiantuntija haastattelusta Lentokentän toimitusjohtajan Marko Hallan kanssa, saadut tulokset tukivat vahvasti oppaan teemojani sekä sen tarvetta. Haastattelussa saatiin esille, että Enontekiön alueelta puuttuu selkeä matkanjärjestäjä taho, joka pystyisi tarjoamaan informaatiota alueen palveluista yhdessä selkeässä paketissa ja tämän vuoksi esimerkiksi lentoyhtiö Lufthansa ei lennä Enontekiölle. Haastattelusta selvisi myös, että Enontekiön alueella majoituspalveluilla on 25 %

täyttöaste vuoden ajalta, mistä voi ymmärtää, että palveluiden käyttäjille olisi tilaa, mutta ei selkeästi ole oikeanlaista tietotus ja markkinointia.

Oppaan laatimisessa on käytetty hyödyksi palvelumuotoilun viitekehystä. Opinnäytetyön luvussa 5, avataan palvelumuotoilun tarkoitusta ja sen tupla-timanttimallin merkitystä. Matkailualueella menestymiseen vaikuttaa sen kyky ylläpitää, kehittää ja rankentaa yhteistyössä. Tarkoituksena on rakentaa asiakaslähtöinen palvelu, joka vastaa heidän tarpeisiinsa. (Palma 2018.). Visit Finland s.a. on määritellyt asiakassegmentoinnin matkailijoihin, joista suurin osa olisi mahdollista kohderyhmää Enontekiön alueelle. Esimerkiksi luontoa ja sen ihmeiden ihailijat, aktiviteettilomailijat, seikkailunhakuiset urheilun harrastajat, paikalliskulttuuria ja elämäntapoja etsivät sekä hyvinvointia ja rentotumista etsivät osuvat kaikki Enontekiön palvelutarjontaan. Luontomatkailu- ja majoitus opas tarjoaa näille kohderyhmille useita vaihtoehtoja, ja oppaan sisältöä laatiessani huomioin monipuolisen palveluiden tarjonnan esimerkiksi oppaan kappaleissa jakamalla majoittumismahdollisuudet ja luontomatkailun aktiviteetit yksityiskohtaisesti. (Visit Finland s.a.)

7 Pohdinta

Opinnäytetyön aiheen idea lähti liikkeelle pohtiessani Suomen lapin luontomatkailun tilannetta ja mistä syistä en itse sitä harrasta nykyisin siellä, vaan mieluummin esimerkiksi Pohjois-Norjan puolella. Tästä alkoi työni suunnitteluvaihe ja pohdin, että mikä voisi tehdä muutoksen tähän asiaan. Tietopohjani aiheeseen työn alussa perustui vain omiin kokemuksiin sekä muiden kertomuksiin esimerkiksi erilaisissa Facebook ryhmissä. Tiedonhankintaa tehdessä tuli ilmi, että jonkinlaiselle oppaalle olisi tarvetta, jotta tieto olisi selkeästi saatavilla yhdestä paikasta.

Oppaan suunnitteluprosessin yhteydessä huomasin, että vaelluksen ja kalastuksen Facebook ryhmissä keskustelu oli hyvistä kohteista Norjassa ja Ruotsissa enemmän kuin Suomen luontokohteista. Etsiessäni mahdollisia oppaita tai tietoa Suomen lapin kohteista, esille tullut tieto piti etsimällä etsiä eikä mikään ollut helposti saatavilla. Koin, että luontomatkailu oppaalle olisi tarvetta.

Työn alussa määrittelin opinnäytetyölle tavoitteen ja tarkoituksen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda Enontekiöön luontomatkailu opas, joka tarjoaa lukijalle mahdollisuuden saada tietoa palveluista, majoitusmahdollisuuksista ja kuinka toimia luonnossa vastuullisesti ja turvallisesti. Tavoitteena oli saada luontomatkailusta ja majoittumisesta kiinnostuneet löytämään Enontekiön heidän matkailukohteeksensa. Mielestäni työn verkko-opas onnistui tuottamaan tarkoituksen mukaisen kokonaisuuden, joka kattaa kaikki aihealueet mitkä sinne olin suunnitellut. Luontomatkailu- ja majoitusoppaan Enontekiöön tarkoituksena ei ollut tuoda ja keksiä uutta tietoa lukijoilla vaan kerätä tärkein informaatio yhteen pakettiin. Oppaasta oli ideana saada mahdollisimman helppolukuinen ja yksinkertainen, mistä käyttäjä saa faktapohjaisen tiedon lisäksi myös itseni omia kokemuksia ja tietoa.

Tietoperustan rakentaminen ja tiedon hankkiminen oli ehdottomasti opinnäytetyön haastavin kohta. Alussa keskittyessäni koko lapin alueen luontomatkailuun ja siitä tietoperustan hankkimiseen tuntui, että tiedon ja informaation määrä on loputon. Etenkin teemasta vastuullisuus olisi pystynyt kirjoittamaan paljon, sen lähde ja materiaali suuruuden takia. Lähteitä etsiessäni pyrin aina käyttämään mahdollisimman uusia, jotta työn tieto olisi uutta ja se pysyisi ajankohtaisena. Luontomatkailuun ja luonnossa majoittumiseen löytyi yllättävän vähän tietoa, mutta loppuen lopuksi tarpeeksi työn valmiiksi saamiseksi. Alueen rajaaminen Enontekiöön helpotti tiedon hankintaa ja käyttöä opasta tehdessä.

Opinnäytetyön alussa asettamani aikataulu epäonnistui. Suurimmat syyt olivat omia ulkopuolisia tekijöitä, kuten aikaa tarvitseva jääkiekkoharrastus sekä töissä käynti. Maaliskuun lopussa, kun

jääkiekkokausi loppui ja samassa lopetin työt kokonaan ja siirsin keskittymisen pelkästään opinnäytetyöhön ja tämä helpotti niin paljon, että sain kirittyä aikataulun kiinni.

Opinnäytetyöni osuu mielestäni teemallisesti omaan alaani ja osaamistavoitteisiini. Pääsin perehtymään ajankohtaisiin asioihin liittyen luontomatkailuun ja sen mahdollisuuksiin, vastuullisuuteen ja matkailun palvelumuotoiluun. Sain myös ison opetuksen tiedonhakemisesta, tekstin muotoilusta ja oikeinkirjoituksesta näiden ollen suurimpia heikkouksiani koko koulu-urani aikana. Koen myös, että oma taustani luontomatkailun harrastajana sekä matkaoppaana työskennelleenä auttoi työssä ja tuotti siihen paljon omia näkökulmia ja tietoa. Haastattelu Marko Hallan kanssa opinnäytetyön loppuvaiheessa vahvisti onnistumisen tunnetta sekä aiheen oikein valintaa.

Kehitystoimenpiteinä voisi olla oppaan jakaminen Enontekiön lentokentälle sekä alueen yrityksille. Tällöin opas voisi päästä tosi käyttöön ja saavuttaisi laajemman lukijakunnan. Oppaan voisi myös kääntää englannin kielelle, jolloin se pääsisi myös käytettäväksi kansainvälisissä ympäristöissä. Myös aihealueet voisi jakaa pienempiin osioihin ja tehdä niistä omia yksityiskohtaisempia oppaita. Mahdollisuus olisi myös tehdä opas muille lapin alueille.

8 Lähteet

Arctic Land Adventure s.a. Ikimuistoisia elämyksiä arktisen taivaan alla. Luettavissa: <https://arcticlandadventure.com> Luettu: 2.5.2024

Barten Martijn. 2024. Types of accommodation in the hotel industry. Luettavissa: <https://www.revfine.com/types-of-accommodation/> Luettu: 26.3.2024.

BestPark. s.a. Paras paikka pysähtyä. Luettavissa: <https://www.bestpark.com/fi/miksi-bestpark-matkaparkit/> Luettu: 14.4.2024.

Cahkal Hotel s.a. At the gates of wilderness. Luettavissa: <https://cahkalhotel.fi> Luettu: 20.3.2024.

Enontekiö Lapland. s.a. Enontekiö käsivarren lappi. Luettavissa: <https://enontekiolapland.com/reiitit/retkeily-ja-vaellusreiitit/> Luettu: 4.4.2024.

García-Rosell, J. 2017. Vastuullinen matkailu. Teoksessa: J. Edelheim, H, Ilola & P, Björk. Matkailututkimuksen avainkäsitteet. Lapland University Press, 229–234. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-952-0> Luettu: 2.3.2024.

Gizem, T. 2023. How do customers choose hotels? Luettavissa: <https://www.gourmetmarketing.net/blog/how-do-customers-choose-hotels> Luettu: 15.4.2024.

Grandidge Melanie. 2023. What is bed & breakfast? (And why you should stay in them!). Absolute Escapes. Luettavissa: <https://www.absoluteescapes.com/blog/what-is-a-bed-and-breakfast/> Luettu: 20.3.2024.

Hetan Kota s.a. Luettavissa: <https://hetankota.joikubooking.com/fi/majoitus> Luettu: 25.4.2024.

Hietala, M. 2024. Rantapallo. Varaatko sinäkin hotellin tähtien perusteella? Usein ne johtavat harhaan – tässä syyt. Luettavissa: <https://www.rantapallo.fi/hotellit/varaatko-sinakin-hotellin-tahtien-perusteella-usein-ne-johtavat-harhaan-tassa-syyt/> Luettu: 22.4.2024.

Hotelli Hetan Majatalo s.a. Luettavissa: <https://hetan-majatalo.fi> Luettu: 5.4.2024.

Hotelli Jussan Tupa s.a. Luettavissa: <https://www.jussantupa.fi/fi/jussan-tupa/> Luettu: 5.4.2024.

Joutsenmaa s.a. Leirintäalueet Suomessa – lähde matkaan asuntoautolla tai ota telttä mukaan. Luettavissa: <https://joutsenmaa.fi/leirintaalueet-suomessa/> Luettu: 5.4.2024.

Jänkälä, S. 2019. Matkailun toimialaraportti. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2019:3. TEM Toimialapalvelut. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-390-0> Luettu: 8.3.2024.

Kilpisjärven Retkeilykeskus s.a. Majoitus. Luettavissa: <https://www.kilpisjarvenretkeilykeskus.fi/majoitus.html> Luettu: 20.4.2024.

Kilpissafarit s.a. Koe pala kauneinta lappia. Luettavissa: <https://www.kilpissafaris.fi/fi/> Luettu: 1.5.2024

Kilpisjärvi Reindeer s.a. Luettavissa: <https://kilpisjarvireindeer.com> Luettu: 1.5.2024

Koivula, E. Saastamoinen, O. (toim.) 2005. Näkökulmia luontomatkailuun ja sen tulevaisuuteen. Joensuun Yliopisto. Metsätieteellinen tietokunta. Tiedonantoja 165. Luettavissa: [Publication \(1015.Kb\)](#) Luettu: 1.4.2024.

Konu, H. Tyrväinen, L. Pesonen, J. Tuulentie, S. Pasanen, K. Tuohino, A. 2017. Uutta liiketoimintaa kestävä luontomatkailun ja virkistyskäytön ympärille – Kirjallisuuskatsaus. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 45/2017. Luettavissa: [45_VIRKEIN .pdf \(3.092Mt\)](#)

Lapland Above Ordinary. s.a. Enontekiö Suomen suurtunturien koti. Luettavissa: <https://www.lapland.fi/fi/matkailu/suunnittele-matkasi/enontekio/> Luettu: 5.3.2024.

Lapland Hotels. s.a. Lapland hotels Hetta. Luettavissa: <https://www.laplandhotels.com/FI/lapin-hotellit/hetta/lapland-hotels-hetta.html> Luettu: 9.4.2024.

Luontoon.fi s.a. Retkietiketti. Luettavissa: <https://www.luontoon.fi/retkietiketti> Luettu: 16.3.2024.

Majatalo Haltinmaa s.a. Luettavissa: https://www.haltinmaa.fi/fi_FI Luettu: 20.4.2024.

Metsähallitus s.a. a. Suomalainen luonto on matkailuyrittäjän aarreaitta. Luettavissa: <https://www.metsa.fi/vastuullinen-liiketoiminta/matkailuyhteistyö/luontomatkailuyrittäjyys/> Luettu: 1.3.2024.

Metsähallitus s.a. b. Majoittuminen Metsähallituksen mailla. Luettavissa: <https://www.metsa.fi/vapaa-aika-luonnossa/retkeily/majoittuminen/> Luettu: 19.2.2024.

Metsähallitus s.a. c. Luonto ja ihminen – luonnonsuojelun ja virkistyspalveluiden kehitys. Luettavissa: <https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/historia/luonnonsuojelun-ja-virkistyspalveluiden-kehitys/> Luettu: 11.2.2024.

Näkkälä Adventures s.a. Eräopas- ja ohjelmapalvelut Enontekiöllä. Luettavissa: <https://www.nakkala.com> Luettu: 2.5.2024

Outdoor Family. 2023. 10 x elämysmajoitus – Esittelyssä luontomatkailijan uniikit yöpaikat. Luettavissa: <https://outdoorfamily.fi/elamysmajoitus/> Luettu: 4.3.2024.

Palma. 2018. Palvelumuotoilulla asiakasymmärrystä. Luettavissa: http://www.palma.fi/tyopajat/tyopaja1/palvelumuotoilulla_asiakasymmärrystä_PALMA.pdf Luettu: 18.4.2024.

Pamu Savonlinna. 2024. Palvelumuotoilun prosessi noudattaa tuplatimanttia. Luettavissa: <https://pamu.samiedu.fi/menetelmat/prosessi/> Luettu: 21.4.2024.

Petäjistö, L. Shelby, A. 2012. Luontomatkailun yritystoiminta Suomessa. Metlan työraportteja 246. Metsäntutkimislaitos. Luettavissa: <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2012/mwp246.htm>
Luettu: 25.2.2024.

Rantala, O. 2017. Luontomatkailu. Teoksessa: J. Edelheim, H, Ilola & P, Björk. Matkailututkimuksen avainkäsitteet. Lapland University Press, 59–63. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-952-0> Luettu: 1.3.2024.

Santa's Hotel Rakka. s.a. Luettavissa: <https://santashotels.fi/hotellit/hotel-rakka-kilpisjarvi/> Luettu: 5.4.2024.

Saivaara Mökit s.a. Luettavissa: <https://www.saivaaramokit.fi> Luettu: 5.4.2024.

Tervo-Kankare, K. 2017. Kestävä matkailu. Teoksessa: J. Edelheim, H, Ilola & P, Björk. Matkailututkimuksen avainkäsitteet. Lapland University Press, 235–240. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-952-0> Luettu: 23.3.2024.

Tundrea s.a. Majoitu Kilpisjärven kauniissa maisemissa. Luettavissa: <https://tundrea.com/majoitus>
Luettu: 11.3.2024.

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. E-kirja. Hämeenlinna: Talentum Media Oy. Luettu: 20.4.2024.

Veijola, S. 2023. Matkailun kestävä Suomi? Vastuullinen suunnittelu kulttuuri- ja luontoympäristössä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki. Luettu: 1.4.2024.

Vilu arctic experience s.a. Authentic experiences in Lapland. Luettavissa: <https://www.viluexperience.com> Luettu 3.5.2024

Visit Finland. 2018. Luontomatkailu. Luettavissa: <https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/tuotekehitysteemat/luontomatkailu> Luettu: 5.3.2024.

Visit Finland. 2020. Luontoaktiviteettien tuotesuosituksset. Luettavissa: https://www.visitfinland.fi/4a8294/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2020/visitfinland_luontoaktiviteettien-tuotesuosituksset_2020.pdf Luettu: 5.5.2024

Visit Finland. 2024. a. Places to stay. Luettavissa: <https://www.visitfinland.com/en/places-to-go/places-to-stay/> Luettu: 3.3.2024.

Visit Finland. 2024. b. Sleep under the Northern Lights. Luettavissa: <https://www.visitfinland.com/en/articles/sleep-of-under-the-northern-lights/> Luettu: 10.3.2024.

Visit Finland s.a. Tunnista kohderyhmäsi, asiakkaasi ja vahvuutesi. Luettavissa:

<https://www.visitfinland.fi/suomen-matkailudata/matkailun-kohderyhmat> Luettu: 5.5.2024

Wild Trail Waters s.a. Guided Fishing & Hunting Tours in Arctic Lapland. Luettavissa:

<https://www.wildtrailwaters.com> Luettu: 2.5.2024

9 Liitteet

9.1 Luontomatkailu- ja majoitusopas Enontekiöön

.

Luontomatkailu & majoitus opas Enontekiöön

Jyränkö Tino

Kuva 1: Tino Jyränkö

Sisällysluettelo

<u>Johdanto</u>	1
<u>Luontomatkailu</u>	2
Vaeltaminen & patikointi	2
Ohjelmapalvelut & elämykset	3
Nähtävyydet	4
<u>Majoittuminen</u>	5
Hotellit & majatalot	5
Mökit & huoneistot	6
Uniikki & elämysmajoitukset	7
Luontomajoittuminen	8
<u>Vastuullisuus & turvallisuus</u>	9
Retkietiketti	10
<u>Luontokokkailu</u>	11
<u>Lähteet</u>	12

Johdanto

Luonnossa liikkuminen ja sen ytimessä yöpyminen on tehty Suomen Lapissa matkailijoille unelmien kohteeksi. Kesäisin yöttömät yöt ja talvella pimeyden täyteiset hetket ja revontulien täyttävä taivas takaavat matkajille uniikin kokemuksen jo pelkästään luontoaitin puolesta.

Oppaassa esitellään Enontekiön alueen matkailu palveluiden tarjontaa. Tarkoituksena on luoda matkailijoille selkeä kuva, mitä siellä voi tehdä aktiviteettien puolesta ja minkälaisissa paikoissa siellä voi majoittua. Ideana on tuoda esille monipuolinen vaihtoehtojen kattaus, jotta jokaiselle käyttäjälle löytyisi omaan tilanteeseen sopiva majoitus ja mielenkiintoisia aktiviteettejä ja elämyksiä.

Oppaassa tuodaan myös esille vastuullisen ja turvallisen matkailun merkitys ja kuinka se huomioidaan oikein luonnossa liikkuessa. Opas sisältää myös omia suosituksia, kokemuksiani ja vinkkejä luontomatkailun ytimestä.

Opas on kohdistettu kaikille, jotka ovat kiinnostuneet uusista luontomatkailun ja majoittumisen mahdollisuuksista ja nimenomaan Enontekiön alueella.

Kuva 3: Tino Jyränkö

Luontomatkailu

Luontomatkailussa Enontekiö tarjoaa Suomen käsivarressa sijaitsevan luonnon paratiisin ilman massaturismia, monipuolisilla mahdollisuuksilla juuri sinun omaan makuusi räätälöitynä.

Vaeltaminen & patikointi

Tunturit: Saana (1029m), sijaitsee Kilpisjärven kylän kupeessa ja tarjoaa erilaisia reittejä. Halti (1365m) pääsee vaeltamaan sekä Suomen että Norjan puolelta. Suomen puolelta reitit huipulle ovat selkeämmät mutta myös pidemmät.

Erämaat: Suosituimmat alueella sijaitsevat erämaa-alueet ovat Käsivarren, Tarvantovaaran ja Pöyrisjärven erämaat. Ne tarjoavat karua, mutta upeita maastoa, mistä pääsee kulkemaan niin pitkiä kuin lyhyitäkin reittejä.

Reitit: Suosituimmat reitit ovat Kalottireitti, joka on 108 kilometriä pitkä. Se kulkee Suomen läpi Norjan puolelle ja tarjoilee upeat yläkömaisemat, vesiputouksia ja antaa kokeneemmallekin vaeltajalle uutta haastetta. Toinen tunnettu reitti on ikoninen Hetta-Pallas. Tämä reitti kulkee läpi avotunturien ja reitillä korkeuserot vaihtelevat.

Kuva 4: Tino Jyränkö

Ohjelmapalvelut & elämykset

Ohjelmapalveluita on tarjolla aina vuodenajasta ja sesongista riippuen. Esimerkkeinä mahdollisuuksia on patikointi, pyöräily, revontulien metsästys, koiravaljakoilla ajaminen, moottorikelkkailu, melominen, vapaalaskeminen, saunominen, kalastus ja metsästys. Mahdollisuus on myös lähteä tutustumaan saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon, joka tarjoaa varmasti uutta tietoa. Enontekiön lumoavassa luonnossa oleminen on itsessään jo elämys, mutta alan ammattilaisten avulla kokemuksesta saa ikimuistoisien.

Kilpissafarit on perheyritys, joka on toiminut jo 30 vuoden ajan. Yritys tarjoaa matkailijoille ympärivuotisia ja monipuolisia palveluita vastuullisesti.

<https://www.kilpissafaris.fi/fi/>

Näkkälä Adventures järjestää räätälöityjä erämaaretkiä kaikkiin asiakkaiden tarpeisiin.

<https://www.nakkala.com>

Wild Trail Waters on erikoistunut tarjoamaan, uniikkeja kalastus ja metsästyselämyksiä ammattitaitoisella opastuksella. Mahdollisuutena päästä Käsivarren erämaa-alueelta aina Pohjois-Norjan ja -Ruotsin alueille.

<https://www.wildtrailwaters.com/koti>

Kilpisjärvi Reindeer on saamelainen perheyritys, joka tarjoaa matalan kynnyksen elämyksiä ja autenttisia kokemuksia lapin luonnon ja saamelaiskulttuurin ytimeistä.

<https://kilpisjarvireindeer.com>

Paikallinen ruokakulttuuri mielenkiinnokohteena, Enontekiöstä löytyy erilaisia retkiä, kursseja ja luontoruokailumahdollisuuksia, missä pääsee maistamaan ja itse valmistaan ruokaa. Esimerkiksi **Roimaelämys** tarjoaa nuotioruokailua ja nokipannukahvittelua sekä muita retkeilyaktiiviteettejä ja kursseja.

<https://www.roimaelamys.fi>

Nähtävyydet

Enontekiön alueen nähtävyydet mahdollistavat matkailijoille uskomattomia maisemia, erityisiä kokemuksia ja kosketuksen alueen historiaan ja kulttuuriin.

Suosituimpia nähtävyyksiä on esimerkiksi:

Kolmen valtakunnan rajapyykki, mikä sijaitsee Mallan luonnonpuistossa. Rajapyykillä yhdistyvät Suomen, Norjan ja Ruotsin rajat ja tämä antaa uniikin mahdollisuuden päästä käymään kolmessa eri maassa muutamalla askeleella.

Muotkatakan levähdyspaikka sijaitsee valtatie 21:llä, mikä on merkittävä nähtävyys, sillä siitä näköalat Kilpisjärvelle ja Norjan vuorille ovat upeat. Levähdyspaikka on myös Suomen maanteiden korkein kohta.

Enontekiön kirkko on yksi Suomen kauneimpia kirkkoja, Suomen Museovirasto on määritellyt sen merkittäväksi rakennukseksi kulttuuriympäristössä.

Enontekiön kotimuseo tarjoaa kokemuksen paikallisesta asumistyylistä 1900-luvulta. Museon sijainnissa on ollut asutusta jo jopa 5000-7000 vuotta taakse päin.

Sturmbock –Järämän linnoitusalue vie matkailijan takaisin historiassa Lapin sodan ajalle. Paikalta löytyy monia muistoja ja merkkejä sodan ajoilta, sekä linnoitusalueella toimii museo, missä historiaan pääsee tutustumaan syvällisemmin.

Kuva 5: Marko halla

Majoittuminen

Hotellit & Majatalot

Santa's Hotel Rakka tarjoaa asiakkaille 42 design-hotelli tyyliin rakennetua ja hyvin varusteltua hotellihuonetta, josta upeat näköalat tunturi- ja järvimaisemiin sekä uniikin näköalaravintolan.

<https://santashotels.fi/hotellit/hotel-rakka-kilpisjarvi/>

Lapland Hotels Hetta & Kilpis ovat hotelliketjun Enontekiön alueen toimipisteet. Hotellit sijaitsevat luonnon sylissä ja tarjoavat monipuolisen huoneisto tarjonnan majoitusvaihtoehtoja sekä palvelut saunomiseen, uimiseen ja ravintoloihin.

<https://www.laplandhotels.com/FI/lapin-hotellit/>

Cahkal Hotel on Boutique tyylinen hotellikompleksi, mistä löytyy useita eri huoneisto vaihtoehtoja ja ravintola. Hotelli sijaitsee aivan luonnon sydämessä ja tarjoaa mahdollisuuden yhdistää luontoseikkailut luksusmajoituksen ja palveluiden kanssa.

<https://cahkalhotel.fi>

Lapin vanhin matkailun perheyrittäjä **Hetan majatalo hotelli** on palvellut matkailijoita jo vuodesta 1924 lähtien. Tarjolla on hotelli- ja majatalontyyllisiä vaihtoehtoja, kota, kuntosali, jokapäiväinen sauna ja noutopöytä ruokailumahdollisuutena.

<https://hetan-majatalo.fi>

Hotelli Jussan Tupa tarjoaa perinteisen lappilaisen majoitustyylin, josta löytyy 32 huonetta, kaksi saunaa, uima-allas sekä tilaussauna. Hotelliilta löytyy myös suuri ravintola, joka tarjoaa aitoja lapin ruokamakuja sekä vaihtoehtoisesti ruokaa myös kansainväliseen makuun.

<https://www.jussantupa.fi/fi/jussan-tupa/>

Hetan kota on erikoistunut tarjoamaan kodinomaisia majoituksia, huoneissa, huoneistoissa sekä Ounasjärven rannalla sijaitsevissa mökeissä. Tarjolla on yksilöllisiä tai jaettavia hostelli tyyppisiä majoitusmahdollisuuksia. Hetan kodassa on tarjolla sauna ja uimismahdollisuus sekä se sijaitsee kansallispuistojen ja erämaa-alueiden läheisyydessä.

<https://hetankota.joikubooking.com/fi>

Mökit ja huoneistot

Saivaara mökit on perheyritys miltä löytyy valikoima kuuden, viiden ja kahden hengen mökkeihin. Mökit tarjoavat joko vuoristo- tai järvinäkymät ja kaikista mökeistä löytyy takka, sauna ja tarvittava kalusto ja astiasto ruuan laittoon.

<https://www.saivaaramokit.fi>

Kilpisjärven retkeilykeskus löytyy aivan Saana tunturin juurelta ja se omaa laajan palvelutarjonnan majoittumiseen. Alueelta löytyy erikokoisia mökkejä, huoneistoja sekä hostellihuoneita.

<https://www.kilpisjarvenretkeilykeskus.fi>

Hetan Lomakylä tarjoaa monipuolista majoitusta, josta voit valita mieleisesi, huoneista ja suihkullisista mökeistä aina täysin varusteltuihin saunallisiin hirsihuviloihin asti. Lisäksi tarjolla on camping aluetta matkailuautoille.

<https://www.hetanlomakyla.fi>

Pienemmällä budjetilla majoitusta etsiessä **Majatalo Haltinmaa** puolestaan tarjoaa ympärivuotisen ja edullisen majoituspaikan. Haltinmaalta löytyy majoituksia, kuten mökkejä 1–6 hengelle, hostellihuoneita ja saunallisia huoneistoja.

<https://www.haltinmaa.fi>

Kuva 6. Marko Halla

Uniikki & elämysmajoitukset

Tundrea tarjoaa loistavan valikoiman uniikkeja majoituksia. Tundreassa matkailija pystyy valitsemaan yöpaikaksi lasi-iglun, suurilla ikkunoilla luontoon katsovan tsahkalsviitin, tai mökkejä sekä huoneistoja laajasta valikoimasta.

<https://tundrea.com>

Arctic Land Adventure yhdistää luksusmajoittumiseen porotilan ja saamelaisen kulttuuriympäristön. Tarjonnasta löytyy neljä lasi-iglua, joista on ennennäkemättömät maisemat sekä kuusi hirsimökkiä erämaan helmassa, mutta silti kylän läheisyydessä.

<https://arcticlandadventure.com>

Vilu Arctic Experience tarjoaa uniikkeja kokemuksia etsiville luksutelttailun luonnon sydämmestä. Teltat sijaitsevat täydellisessä yksinäisyydessä ja hiljaisuudessa.

<https://www.viluexperience.com>

Kuva 7. Marko Halla

Luontomajoittuminen

Luontomajoittuminen tarjoaa matkailijalla mahdollisuuden yöpyä luonnon keskellä esimerkiksi autiotuvissa, hirsikodissa, ja kammioissa. Metsähallituksen alueilta löytyy maksuttomia kuin maksullisia majoittumisen vaihtoehtoja, jolloin retkeilijä saa mahdollisuuden valita itselleen enemmän yksityisyyttä ja tilaa. Luontoon.fi kehittämä **retkikartta.fi** tarjoaa retkeilijöillä loistavan avun reittien sekä reiteiltä löytyvien majoittumispaikkojen löytämiseen.

Omien kokemusten perusteella etenkin suosittujen sesonkien aikaan tulee huomioida, että liikkeellä on muitakin ihmisiä joten esimerkiksi maksuttomat majoittumiskohteet voivat olla täynnä.

Leirintäalueita Enontekiöstä löytyy useita vaihtoehtoja. Leirintäaluetoinnin yritykset tarjoavat yleensä myös muita palveluita ja majoitusmahdollisuuksia. Palveluita tarjoavia yrityksiä ovat esimerkiksi **Kyrön loma, Hetan Lomakylä ja Kilpisjärven matkailukeskus.**

Kuva 8. Tino Jyränkö

Vastuullisuus & Turvallisuus

Vastuullisuus ja turvallisuus kulkevat luontomatkailussa käsi kädessä. Retkeilijänä jos, jätät luontoon pullonkorkin ja toinen ihminen astuu sen päälle vahingoitetaan näitä molempia seikkoja.

Enontekiön erityisyys ja sen uniikin luonnon pysymisen takaaminen vaatii kaikkien sen käyttäjien vastuullista ja kestävää toimintaa. Tärkeitä asioita tämän tukemiseksi on esimerkiksi paikallisten yritysten tukeminen ja heidän palveluiden käyttäminen, saamelaiskulttuurin kunnioittaminen, ilmastovaikutuksien ymmärtäminen ja niiden eteen oikein toimiminen, luonnosta huolehteminen sekä turvallisuuden ja laadun takaaminen.

Turvallisen luontomatkailun takaamiseksi retken suunnittelu olisi jo hyvä aloittaa ennen lähtöä. Ennen matkaa tulisi olla tiedossa minkälaiselle reitille on lähdössä, tarvittava varustus reitillä selviämiseen ja esimerkiksi gps hätälähetin, sillä puhelinyhteydet eivät ole välttämättä saatavissa. Vuoden ajasta riippuen olisi tärkeä myös selvittää sääennuste sekä talvi aikana luomivyöryjen tilanne. Retken aikana olisi hyvä pysyä reitillä sekä kulkea jo olemassa olevia polkuja ettei vahingoita luontoa turhaan lisää tai eksy reitiltä.

Jotkut tykkäävät lähteä vaelluksille ja retkille yksin, mutta omilla retkilläni suosin seuraa ja tähän yhtenä syynä on turvallisuus. Olimme kalastusvaelluksella, jossa etenimme joen vartta ja pyrimme pitämään etäisyyden toisiimme niin, että näemme ja kuulemme toisemme. Etäisyydet olivat päässeet venymään, kun maa sortui altani ja putosin virtaavaan jokeen. Tästä onneksi selvittiin säikähdyksellä ja menetin hattuni virran mukana. Tästä hetken päästä naureskeltiin nuotiopaikalle kuivatellessa, mutta mielessä oli kuitenkin, että tilanteessa olisi voinut sattua pahemmin.

Kuva 9. Tino Jyränkö

Retkietiketti

Luontoon.fi sivuston kehittämä retkietiketti on loistava tapa toimia luonnossa vastuullisesti ja turvallisesti huomioiden, luonnon kestävyuden sekä itsesi ja muiden retkeilijöiden turvallisuuden.

Kunnioita luontoa

Älä muuta luontoa, pyri välttämään kasvien tai muiden luonnon osien vahingoittamista sekä anna eläimille rauha antamalla etäisyyttä ja pitämällä omat lemmikit kytkettyinä.

Liikkuminen

Seuraa merkittyjä ja jo olemassa olevia reittejä. Noudata liikkumiseen määriteltyjä sääntöjä ja huomioi muut liikkujat.

Leiriytyminen

Tarkista ennen leiriytymistä onko se sallittua valitsemassasi paikassa. Leiripaikalla älä päästä likavettä vesistöihin esim. pesytymällä tai tiskaamalla. Anna muille leirityjille rauha nauttia omasta ajastaan.

Tulenteko

Tulentekoon vaaditaan aina maanomistajan lupa. Pidä huolta, että tulenteke paikkasi on merkityllä tulentekopaikalla tai maanomistajan luvalla tulentekopaikan tulee olla turvallinen. Älä käytä elävää luontoa tulentekeon ja huomioi aina metsäpalovaroitukset.

Roskaton luonto

Vie roskat mukana pois luonnosta mitkä toit mukanasasi. Liikkuessasi luonnossa olisi hyvä olla pieni pussi mukana, mihin pystyt keräämään luonnossa näkemäsi roskat ja ottamaan ne mukaan.

Luontokokkailu

Luonnossa ollessani tykkään laittaa ruokaa ja kokeilla uusia ideoita kokkailun puolesta. Vaeltaessani yhdistän siihen lähes jokaisella reissulla kalastuksen. Kalan tekemiseen on luonnossa monia keinoja, mutta itse suosin kalan filerointia ja fileet folioon, suola ja pippuri päälle ja sitten folio ihan sellaisenaan nuotioon. Tämä tapa kokkaa kalan hyvin ja antaa siihen nuotion aromin. Kalan syön ruisleivän päällä. Ruisleipä on itselleni tärkein ruoka vaelluksilla. Toisena ehdottomana eväänä on tonnikalapurkit, ihan sille varalle, jos kalaa ei tulekkaan omin käsin.

Retkillä tykkään kantaa suklaata mukana antamaan sokeria ja energiaa. Kehitin vahingossa loistavan retkijälkiruuan, kun taskussa oli sulannut suklaa ja maassa oli mustikoita. Yhdistin nämä molemmat kuksaan ja oli syntynyt mahtava retkiherkku. Tulevaisuuden tavoitteena on kokeilla tätä muillakin marjoilla, sillä etenkin lapissa marjojen tarjonta on loistava.

Lähteet

Arctic Land Adventure s.a. Ikimuistoisia elämyksiä arktisen taivaan alla.
Luettavissa: <https://arcticlandadventure.com>

Cahkal Hotel s.a. At the gates of wilderness. Luettavissa:
<https://cahkalhotel.fi>

Enontekiö Lapland. s.a. Enontekiö käsivarren lappi. Luettavissa:
<https://enontekiolapland.com>

Hetan Kota s.a. Luettavissa:
<https://hetankota.joikubooking.com/fi/majoitus>

Hotelli Hetan Majatalo s.a. Luettavissa: <https://hetan-majatalo.fi>

Hotelli Jussan Tupa s.a. Luettavissa:
<https://www.jussantupa.fi/fi/jussan-tupa/>

Joutsenmaa s.a. Leirintäalueet Suomessa – lähde matkaan
asuntoautolla tai ota teltta mukaan. Luettavissa:
<https://joutsenmaa.fi/leirintaalueet-suomessa/>

Kilpisjärven Retkeilykeskus s.a. Majoitus. Luettavissa:
<https://www.kilpisjarvenretkeilykeskus.fi/majoitus.html>

Kilpissafarit s.a. Koe pala kauneinta lappia. Luettavissa:
<https://www.kilpissafaris.fi/fi/>

Kilpisjärvi Reindeer s.a. Luettavissa: <https://kilpisjarvireindeer.com>

Lapland Hotels. s.a. Lapland hotels Hetta. Luettavissa:
<https://www.laplandhotels.com/FI/lapin-hotellit/hetta/lapland-hotels-hetta.html>

Lapland Above Ordinary. s.a. Enontekiö Suomen suurtunturien koti.
Luettavissa: <https://www.lapland.fi/fi/matkailu/suunnittele-matkasi/enontekio/>

Luontoon.fi s.a. Retkietiketti. Luettavissa:
<https://www.luontoon.fi/retkietiketti>

Majatalo Haltinmaa s.a. Luettavissa: https://www.haltinmaa.fi/fi_FI

Metsähallitus s.a. Majoittuminen Metsähallituksen mailla. Luettavissa: <https://www.metsa.fi/vapaa-aika-luonnossa/retkeily/majoittuminen/>

Näkkälä Adventures s.a. Eräopas- ja ohjelmapalvelut Enontekiöllä. Luettavissa: <https://www.nakkala.com>

[Retkikartta.fi](https://www.retkikartta.fi)

Roimaelämys s.a. Elämyksiä luonnossa. Luettavissa: <https://www.roimaelamys.fi>

Santa's Hotel Rakka. s.a. Luettavissa: <https://santashotels.fi/hotellit/hotel-rakka-kilpisjarvi/>

Saivaara Mökit s.a. Luettavissa: <https://www.saivaaramokit.fi>

Tervo-Kankare, K. 2017. Kestävä matkailu. Teoksessa: J. Edelheim, H, Ilola & P, Björk. Matkailututkimuksen avainkäsitteet. Lapland University Press, 235–240. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-952-0>

Tundrea s.a. Majoitu Kilpisjärven kauniissa maisemissa. Luettavissa: <https://tundrea.com/majoitus>

Vilu arctic experience s.a. Authentic experiences in Lapland. Luettavissa: <https://www.viluxperience.com>

Visit Finland. 2018. Luontomatkailu. Luettavissa: <https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/tuotekehitysteemat/luontomatkailu>

Wild Trail Waters s.a. Guided Fishing & Hunting Tours in Arctic Lapland. Luettavissa: <https://www.wildtrailwaters.com>